

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

15. detsember 2009,

Hispaania poolt kütusehinna tõusu järgselt põllumajandussektori toetuseks rakendatud meetmete kohta

(teatavaks tehtud numbri K(2009) 9971 all)

(Ainult hispaaniakeelne tekst on autentne)

(2010/473/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 esimesele lõigule ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

(4) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi asjaomaste meetmete kohta.

(5) Hispaania esitas 6. juunil 2001 ja 20. detsembril 2001 saadetud kirjades mitmeid märkusi. Komisjonile on saatnud märkusi ka huvitatud isikud. Need märkused on esitatud Hispaaniale, et anda talle võimalus nende kohta arvamust avaldada. Hispaania seisukohad on esitatud komisjonile 1. ja 30. oktoobril 2001. aastal saadetud kirjades.

I. MENETLUS

(1) Hispaania ametiasutused on teavitanud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 108 lõike 3 kohaselt komisjoni 29. septembri 2000. aasta kirjaga Hispaania poolt kütusehinna tõusu järgselt põllumajandussektori toetuseks rakendatud meetmetest. Komisjon palus 20. novembril 2000. aastal saadetud faksiga täiendavat teavet. Andmed esitati komisjonile 9. jaanuaril 2001 ja 13. märtsil 2001 saadetud kirjades.

(2) Enamik teatistes esitatud meetmetest oli juba kantud teatamata abi registrisse (abi NN 19/2001). Teised meetmed kanti teatatud abimeetmete registrisse (N 681/A/2000).

(3) Komisjon teatas Hispaaniale 11. aprilli 2001. aasta kirjaga, registreeritud 25. aprillil 2001, oma otsusest algatada teatavate meetmete osas ELTLi artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus ja leidis, et teatud meetmed ei vastanud ELTLi artikli 107 sätete kohaldamisalasse kuulumise nõuetele.

(6) Komisjon võttis 11. detsembril 2002 vastu osaliselt negatiivse lõpliku otsuse 2003/293/EÜ ⁽³⁾.

(7) *Asociación de Empresarios de Estaciones de Servicio de la Comunidad de Madrid* ja *Federación Catalana de Estaciones de Servicio* ⁽⁴⁾ esitasid 15. aprillil 2003. aastal Üldkohtule hagi Euroopa Komisjoni vastu. Hageja nõudis komisjoni otsuse osalist tühistamist.

(8) Üldkohus tühistas 12. detsembri 2006. aasta kohtuotsusega ⁽⁵⁾ komisjoni otsuse 2003/293/EÜ artikli 1 selle osa, milles komisjon väidab, et 6. oktoobri 2000. aasta kuningliku dekreet-seaduses nr 10/2000 põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektori kiireloomuliste toetusmeetmete kohta ⁽⁶⁾ ette nähtud toetusmeetmed põllumajandusühistutele ei kujuta endast abi ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses.

⁽¹⁾ Alates 1. detsembrist 2009 on EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 muudetud vastavalt ELTLile artikliteks 107 ja 108. Mõlemad sätete seeriad on oma sisult identsed. Käesoleva otsuse puhul tuleb viiteid ELTLi artiklitele 107 ja 108 käsitleda vajaduse korral kui viiteid EÜ asutamislepingu vastavatele artiklitele 87 ja 88.

⁽²⁾ EÜT C 172, 16.6.2001, lk 2.

⁽³⁾ ELT L 111, 6.5.2003, lk 24.

⁽⁴⁾ ELT C 171, 19.7.2003, lk 34.

⁽⁵⁾ Kohtuasi T-146/03, *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid* ja *Federación Catalana de Estaciones de Servicio* vs. komisjon, EKL 2003, lk II-98.

⁽⁶⁾ Hispaania ametlik teataja 241, 10.10.2000, lk 34614.

- (9) Komisjon peab pärast oma otsuse osalist tühistamist võtma käesoleva otsuse kujul vastu uue otsuse komisjoni otsuse 2003/293/EÜ artiklis 1 käsitletud meetmete kohta, mille Üldkohus tühistas.
- (10) Käesolevas otsuses ei käsitleta otsuse 2003/293/EÜ artiklis 1 osutatud meetmeid, mida ei tühistata Üldkohtu otsusega⁽⁷⁾ ja mis jäävad seega täiel määral jõusse. Seega kõnealuseid meetmeid allpool ei käsitleta.
- (11) Samuti ei käsitleta käesolevas otsuses otsuse 2003/293/EÜ⁽⁸⁾ artiklis 2 ja sellele järgnevatel artiklites 3, 4 ja 5 osutatud meetmeid ja need artiklid jäävad täiel määral jõusse. Seega nimetatud meetmeid allpool enam ei käsitleta.
- (14) Teiselt poolt on muudetud 7. oktoobri 1998. aasta seadust nr 34/1998 süsivesinike sektori kohta,⁽¹²⁾ jättes sellest välja nõude, et põllumajandusühistud peavad asutama eraldi, maksusüsteemi kuuluva üldise juriidilise isiku, et müüa B-klassi diislikütust ühistusse mittekuuluvatele isikutele.
- (15) Nende meetmete peamine eesmärk oli Hispaania ametiasutuste sõnul neutraliseerida põllumajandussektorile kütusehinna tõusust tekkinud kahju ajal, mil need meetmed vastu võeti. Seega on kuningliku dekreetseaduse nr 10/2000 põhistuses selgitatud, et „põllumajanduses, kalanduses ja transpordis ning muul otstarbel kasutatava kütteainete hind on tõusnud, kuna nafta on kallinenud ja dollari kurss on euro suhtes märkimisväärselt nõrgenenud”. Hispaania valitsus, „olles mures välisest teguritest põhjustatud kriisi pärast, on kriisist kõige rohkem kannatada saanud sektoreid enim esindavate organisatsioonidega analüüsinud majandusliku mõju ulatust põllumajandusele ja kalandusele, ja saavutanud üksmeele selliste meetmete paketi vastuvõtmise asjus, mille eesmärgiks on võidelda nafta hinna tõusu negatiivse mõju vastu ja soodustada sektorite liberaliseerimist”.

II. KIRJELDUS

1. Toetusmeetmed põllumajandusühistutele

- (12) Teatatud toetusmeetmed põllumajandusühistutele on sätestatud kuningliku dekreetseaduse nr 10/2000⁽⁹⁾ (milles käsitletakse kiireloomulisi toetusmeetmeid põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektoris ning millega muudetakse 16. juuli 1999. aasta ühistute seadust nr 27/1999⁽¹⁰⁾ ja 19. detsembri 1990. aasta ühistute maksusüsteemi seadust nr 20/1990)⁽¹¹⁾ artiklis 1.
- (13) Ühelt poolt tühistatakse seaduse nr 20/1990 (artikkel 13.10) alusel põllumajandusühistutele kehtestatud 50 % piirmäär käibest, et maksusoodustusi kaotamata sooritada ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega B-klassi diislikütuse müügitehinguid.
- (7) Tegemist on meetmetega, mis käsitlevad kuningliku dekreetseadusega nr 10/2000 muudetud seadust nr 37/1992 ning maksumeetmeid, mis on sätestatud rahandusministeeriumi 29. novembri 2000. aasta määruses, mis käsitleb teatavaid loomakasvatustegevusi, mille suhtes kohaldatakse kolmandatelt poolt ostetud loomasööda korrigeeriva indeksi objektiivset hindamist. Samuti käsitlevad maksumeetmed füüsiliste isikute tulumaksu objektiivse hindamise korraga seoses ka põllumajandus- ja karjakasvatustegevuste netosaagi vähenemist, teatavatele põllumajandustegevustele kohaldatava lihtsustatud käibemaksu korraga seoses kvartalis nõutavate maksete määramiseks kasutatava protsendi vähendamist ning füüsiliste isikute tulumaksuga seoses raskelt tõendatavate kulutuste protsendi suurendamist. Komisjon on oma otsuses leidnud, et need meetmed ei ole riigiabi meetmed.
- (8) Tegemist on Hispaania riigi poolt põllumajanduskäitiste omanikele laenukohtade ja tagatiste näol antava abiga, mis sätestati põllumajandusministeeriumi 15. novembri 2000. aasta otsuses, millega teatati ministrite nõukogu 10. novembri 2000. aasta nõusoleku avaldamisest ning 2000. ja 2001. majandusaastal teatud maade ja põllumajanduslike käitiste üleandmise korral füüsilise isiku tulumaksule kohaldatavate maksusoodustuste pikendamise meetmest, mis kehtestati seaduse nr 14/2000 seitsmendal üleminekusättes. Komisjon oli oma otsuses teatanud, et need meetmed on vastuolus ELTLiga.
- (9) Hispaania ametlik teataja nr 241, 7.10.2000, lk 34614.
- (10) Hispaania ametlik teataja nr 170, 17.7.1999, lk 27027.
- (11) Hispaania ametlik teataja nr 304, 20.12.1990, lk 37970.
- (14) Teatatud meetmega muudetavate seaduste ulatust oleks siinkohal vaja põhjalikumalt kirjeldada.
- (15) Ühistuid käsitlev seadus nr 27/1999 on raamistik, mis reguleerib Hispaanias ühistute tegevust. Sellega määratletakse ühistu mõiste, ühistute klassid ja asutamise reeglid. Selle eesmärk on samuti ühistute edendamine ja arendamine ning nende ühinemise vormide piiramine, hõlbus tades uute rühmade loomist ühistute liikumise stimuleerimise eesmärgil. Selle artikkel 93 on pühendatud ühistutele, eeskätt nende eesmärgile ja võimalikele tegevustele.
- (16) Seaduse nr 20/1990 artiklites 16.5, 18.2, 33 ja 34 on sätestatud eeskirjad Hispaania ühistutele, sealhulgas põllumajandusühistutele kehtestatud maksukorra aluste kohta. Seadus eristab „kaitstud ühistuid” ja „eriti kaitstud ühistuid”. Kaitstud ühistud järgivad ühistute üldises seaduses või autonoomseid kogukondi käsitlevates seadustes kehtestatud põhimõtteid ja sätteid. Eriti kaitstud ühistud on tööandjate ühistud, põllumajandusühistud, ühise maaharimise ühistud, mereühistud ja tarbijaiühistud. Seaduse kohaselt on viimati nimetatud ühistud kõige rohkem kaitstud nende sektorite olemuse, liikmete majandusliku suutlikkuse ja vastastikuse abistamise põhimõtte järgimise tõttu.
- (17) Seaduse nr 20/1990 artiklites 16.5, 18.2, 33 ja 34 on sätestatud eeskirjad Hispaania ühistutele, sealhulgas põllumajandusühistutele kehtestatud maksukorra aluste kohta. Seadus eristab „kaitstud ühistuid” ja „eriti kaitstud ühistuid”. Kaitstud ühistud järgivad ühistute üldises seaduses või autonoomseid kogukondi käsitlevates seadustes kehtestatud põhimõtteid ja sätteid. Eriti kaitstud ühistud on tööandjate ühistud, põllumajandusühistud, ühise maaharimise ühistud, mereühistud ja tarbijaiühistud. Seaduse kohaselt on viimati nimetatud ühistud kõige rohkem kaitstud nende sektorite olemuse, liikmete majandusliku suutlikkuse ja vastastikuse abistamise põhimõtte järgimise tõttu.
- (18) Seaduse nr 20/1990 artiklites 16.5, 18.2, 33 ja 34 on sätestatud eeskirjad Hispaania ühistutele, sealhulgas põllumajandusühistutele kehtestatud maksukorra aluste kohta. Seadus eristab „kaitstud ühistuid” ja „eriti kaitstud ühistuid”. Kaitstud ühistud järgivad ühistute üldises seaduses või autonoomseid kogukondi käsitlevates seadustes kehtestatud põhimõtteid ja sätteid. Eriti kaitstud ühistud on tööandjate ühistud, põllumajandusühistud, ühise maaharimise ühistud, mereühistud ja tarbijaiühistud. Seaduse kohaselt on viimati nimetatud ühistud kõige rohkem kaitstud nende sektorite olemuse, liikmete majandusliku suutlikkuse ja vastastikuse abistamise põhimõtte järgimise tõttu.
- (12) Hispaania ametlik teataja nr 241, 8.10.1998, lk 33517.

- (19) Ühistute maksubaasi koosseisus käsitletakse ühistute tegevuste tulemit (tehingud ühistuliikmetega) ning ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tegevuste tulemit (tehingud ühistusse mittekuuluvate isikutega) eraldi ja neid ei maksustata samadel alustel. Seega peaks ühistu neid kahte tüüpi tegevusi raamatupidamises eraldi kajastama.
- (20) Põllumajandusühistutele kui eriti kaitstud ühistutele kohaldatav maksukord on sama mis kaitstud ühistutel, välja arvatud järgmistel juhtudel:
- *ettevõtte tulumaks*: selle maksu eesmärgiks on maksustada ettevõtete ja muude juriidiliste isikute tulusid. Ühistu tulemile (tehingud ühistuliikmetega) kohaldatav maksubaas on 20 % soodusmääraga, samas kui tehingutest kolmandate isikutega saadud tulemile (tehingud ühistusse mittekuuluvate isikutega) kohaldatakse maksubaasi üldist 35 % maksumäära (artikkel 33.2); lisaks sellele kehtib kohustusliku reservfondi sissemaksete 50 % soodustus (artikkel 16.5)⁽¹³⁾ ning haridus- ja arengufondi suunatud summade 100 % soodustus (artikkel 18.2);⁽¹⁴⁾ üksnes eriti kaitstud ühistutele kohaldatakse samuti 50 % maksusoodustust, mis on kasumi korral määratletud kui ühistutesse kuuluvate või mittekuuluvate isikutega teostatud tehingutest saadud kasumile või kahjumile kohaldatavatest maksumääradest tulenevate summadega võrdne algebraline summa (artikkel 34.2); lõpuks kohaldatakse neile ka ühistute registrisse kandmisele järgneva kolme aasta jooksul soetatud uue amortiseeruva põhivara osiste amortiseerimise õigust;
 - *varade üleandmise ja ametlike dokumentide maks*: selle kaudse maksu eesmärk on maksustada erinevaid juriidilisi dokumente, nagu tasulised varade üleandmised, ametlikud dokumendid või teatud ettevõtlusega seotud tehingud (näiteks ettevõtte finantsdokumendid kapitali suurendamise kohta); maksuvabastust kohaldatakse ettevõtte asutamise, kapitali suurendamise, ühinemise ja jagunemise, laenamise ja laenude, sealhulgas obligatsioonides laenude kustutamise korral, varade ostmise ning haridus- ja arengufondi eesmärkide saavutamiseks tehtud maksete korral; eriti kaitstud ühistute puhul kohaldatakse maksuvabastust otse sotsiaalsete ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks kasutatavate varade ja õiguste ostmisega seotud tehingute korral (artiklid 33.1 ja 34.1);
 - *majandustegevuste maks*: selle kohaliku maksu eesmärk on maksustada otseselt mis tahes ettevõtlusega seotud majandus-, ameti- või kunstitegevusi teostavaid füüsilisi või juriidilisi isikuid Hispaania territooriumil; ette on nähtud 95 % maksusoodustus (artikkel 33.4.a);
 - *kinnisvaramaks*: tegemist on kohaliku maksuga, mille eesmärgiks on maksustada omandiõigust ja muid kinnisvaraga seotud asjaõigusi; ette on nähtud selle kohaliku maksu 95 % maksusoodustus, mida kohaldatakse põllumajandusühistutele ja ühise maahariamisega seotud ühistutele kuuluvatele maaelu seotud varadele (artikkel 33.4.b).
- (21) Lõpetuseks sätestatakse seaduse artiklis 13, et mitte ükski ühistu, olenemata klassist, kuhu see kuulub, ei tohi teostada ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega tehinguid, mis moodustavad ühistu kõikidest tehingutest rohkem kui 50 %, ilma et ta kaotaks maksusoodustusega ühistu staatuse.
- (22) Põllumajandusühistutele soodsate meetmete eelarvet ei saa nende meetmete olemuse tõttu määratleda. Meetmete rakendamise kestus on määratlemata.
- ## 2. Argumendid, mida komisjon on esitanud seoses läbivaatamismenetluse algatamisega
- (23) Komisjon põhjendas menetluse algatamise otsust järgmist argumentidega.
- (24) Menetluse algatamise kohaselt oli kuningliku dekreetseaduse nr 10/2000 vastuvõtmise eelduseks põllumajandusühistutele suuremate eeliste andmine, kui neil oli enne selle dekree di vastuvõtmist.
- (25) Esimene eelis seisnes ühingusse mittekuuluvate kolmandate isikutele B-klassi diislikütuse müümisel üldisele maksukorrale alluva juriidilise isiku asutamise nõude kaotamises (see tähendab soodsamat maksusüsteemi), tänu millele oleksid ühistud nimetatud tehingu eest maksnud vähem makse kui enne. Teisisõnu oli põllumajandusühistutel, kes müüsid B-klassi diislikütust ühistusse mittekuuluvate isikutele, enne seadusemuudatust kohustus asutada omaette juriidiline isik. Pärast seaduse nr 27/1999 muutmist ei ole neil enam sellist kohustust ja nimetatud tehingutele kohaldatakse maksusoodustust.

⁽¹³⁾ Reservfondide moodustamise kohustus kehtestati ühistutele seaduse nr 27/1999 artikliga 55. Fond moodustatakse esiteks tehingutest ühistu liikmetega ja kolmandate pooltega saadud kasumi ülejääkidest. Sarnane kohustus kehtib ka kapitaliühingutele, mis Hispaania aktsiaseltside seaduse nr 1564/1989 artikli 214 alusel peavad suunama 10 % majandusaasta kasumist õiguslikku reservi kuni aktsiakapitalist 20 % moodustumiseni (Hispaania ametlik teataja, 27.12.1989).

⁽¹⁴⁾ Ühistute kohustus moodustada need fondid on sätestatud seaduse nr 27/1999 artikliga 56.

- (26) Teine eelis seisnes põllumajandusühistutele kehtestatud 50 % piirmäära kaotamises ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel, kaotamata maksusoodustustega ühistu staatust. Teisisõnu pidid põllumajandusühistud enne seaduse nr 27/1999 muudatust piirama ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele tehtud tarnete osakaalu käibest 50 %ni, kui nad ei soovinud maksusoodustusi kaotada. Pärast seda seadusemuudatust võivad nad seda piiri ületada, kaotamata maksusoodustustega ühistu staatust.
- (27) Tegemist on erimeetmega, mida kohaldatakse üksnes põllumajandusühistutele ja millega kaasneb kütuse hinna tõusu raames tehtud maksusoodustus, mis seisneb väiksema maksu tasumises, võrreldes enne seaduse nr 27/1999 muudatust nõutud tavalise maksuga.
- (28) Komisjon leidis tol hetkel kättesaadava teabe põhjal, et nende meetmetega anti põllumajandusühistutele eelis, millega vähendati nende eelarvele tavaliselt kohaldatavaid koormisi. Maksutulud vähenesid riigi vahendite tarbimisel maksudest laekunud raha kulutamise näol (komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, ⁽¹⁵⁾ punkt 10). Seega käsitleti seda meedet valikulise maksu-meetmena, mis mõjutas riigi vahendeid.
- (29) Komisjon leidis, et menetluse algatamise etapis ja kättesaadava teabe põhjal peaks neid meetmeid käsitlema riiklike maksumeetmetena, mis puudutavad riigi vahendeid, annavad valikulise eelise ega paista olevat põhjendatud maksusüsteemi majanduslikust aspektist vaadatuna, mistõttu tuleks neid käsitleda valikuliste riigiabi-meetmetena.
- (30) Hispaania ametiasutuste esitatud teabe põhjal, mille kohaselt olevat kütuse hind aastatel 1999–2000 tõusnud 47 %, mille tulemusel tekkisid avalikud rahutused, streigid ja energia- ning toiduainetoodetega varustamise katkestused, ei olnud selles menetlusetapis võimalik täpsustada, kas tegemist on erakorralise sündmusega ELTLi artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt.
- (31) Siiski oleks kättesaadava teabe põhjal võinud põllumajandusühistutele suunatud abi-meetmeid käsitleda kui nimetatud ühistute rahalist seisu parandavat riigiabi, mis aga seda sektorit mingil viisil ei arendanud. Järelikult tuli neid meetmeid käsitleda siseturuga kokkusobimatu tegevusabina.
- (32) Neid kaalutlusi arvestades leidis komisjon, et kõnealustele meetmetele ei saa kohaldada nende riigiabi käsitlemise korral ELTLi artikli 107 lõigetes 2 ja 3 sätestatud maksusoodustusi ning otsustas seega algatada nende meetmete suhtes ELTLi artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse.

III. KOLMANDATE HUVITATUD ISIKUTE ESITATUD MÄRKUSED

1. Tanklajuhtide liidu märkused

- (33) Nimetatud liit leiab, et kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kohaldatakse põllumajandusühistutele maksueeliseid.
- (34) Esiteks kätkeb ühingusse mittekuuluvatele kolmandatele pooltele B-klassi diislikütuse müümisel üldisele maksukorrale alluva juriidilise isiku asutamise nõude kaotamine endas maksueelist, tänu millele maksavad ühistud diislikütuse müümisel vähem makse kui enne ja nendele tehingutele kehtivad maksueelised.
- (35) Teiseks kätkeb endas teist maksueelist asjaolu, et kaotati praegu ühistutele kehtiv 50 % piirmäär ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müügiga seotud tehingute sooritamisel, ilma et ühistud kaotaksid oma maksueelised.
- (36) Kuninglik dekreet-seadus nr 10/2000 soodustab selle liidu sõnul ühistutele kasuliku turust kõrvale jääva paralleelvõrgustiku loomist, kus ühistuteks on üksused, keda riigisektor abistab ja vabastab lisaks ka kohustusest järgida nende konkurentidele kehtestatud seaduslikke nõudeid. See toimub normaalse turumehhanismide tulemusel saadud hinna vähendamise eesmärgil, hüvitamata seda vähimalgi viisil avalikkuses jaekaubandusega (jaemüük) tegelevate käitiste omanikele, keda turult agressiivselt välja tõrjutakse.

2. Madridi kogukonna tanklaettevõtete liidu, Kataloonia tanklate föderatsiooni ja Hispaania tanklate konföderatsiooni märkused

- (37) Nimetatud liidud, kes esindavad peaaegu kogu Hispaania tanklate sektorit, leiavad, et kuninglik dekreet-seadus nr 10/2000 sisaldab meetmeid, millega põllumajandusühistud vabastatakse mitmetest maksukoormistest ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel, kohaldades kolmandatele isikutele kütteaine müümisel eriti soodsat maksukorda.

⁽¹⁵⁾ EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3.

- (38) Liitude sõnul kohaldatakse põllumajandusühistutele kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 jõustumisel eespool nimetatud eeliseid kütteainete müügi korral ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel.
- (39) Varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksude puhul kohaldatakse ühistutele maksuvabastust ettevõtte asutamise, kapitali suurendamise, ühinemise ja jagunemise, laenamise ja laenude, sealhulgas obligatsioonides laenude kustutamise korral, varade ostmise ning haridus- ja arengufondi eesmärkide saavutamiseks tehtud maksete korral ning otseselt sotsiaalsete ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks kasutatavate varade ja õiguste ostmisega seotud tehingute korral.
- (40) Ettevõtete maksu puhul ja võttes arvesse kuningliku dekreet-seadust nr 10/2000, mille alusel käsitletakse B-klassi diislikütuse ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele müüki ühistute tegevuse majandustegevuse tulemusena, siis maksustatakse nimetatud tegevust 20 % maksusoodustusega ja samuti kohaldatakse neile esimese kolme aasta jooksul pärast ühistute registrisse kandmist soetatud uue amortiseeruva põhivara elementide amortiseerimise õigust ning ühistud saavad lisaks 50 % maksusoodustust.
- (41) Majandustegevuste maksu puhul kohaldatakse ühistutele 95 % maksusoodustust.
- (42) Kinnisvaramaksu puhul kohaldatakse ühistutele 95 % maksusoodustust.

3. Hispaania põllumajandusühistute konföderatsiooni märkused

- (43) Nimetatud konföderatsioon esindab Hispaania põllumajandusühistute enamust.
- (44) Põllumajandusühistud alustasid naftatoodete tarnimist alates sellest, kui jõustus majandus- ja rahandusministreeriumi 31. juuli 1986. aasta määrus,⁽¹⁶⁾ millega muudeti eeskirja naftatoodete monopoli alla kuuluvate vedelate kütteainete ja vedelkütuste tarnimise ning müümise kohta⁽¹⁷⁾. 22. detsembri 1992. aasta seadusega nr 34/1992 (naftasektorit käsitlevate regulatsioonide kohta)⁽¹⁸⁾ kehtestatakse uus naftatoodete müümise süsteem.
- (45) Põllumajandusühistutele kehtinud regulatiivset olukorda muudeti järsult pärast seaduse nr 34/1998 avaldamist ja eeskätt selle viieteistkümnenda lisasättega, millega keelatakse ühistutel müüa naftatooted (nii diislikütused kui ka bensiin) kolmandatele isikutele, kuid ühistud ei ole loonud selleks otstarbeks omaette juriidilist isikut, kellele kohaldatakse üldist maksukorda.
- (46) Konföderatsiooni sõnul on kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 üksnes osaliselt kaotatud vaba konkurentsi piirang, mida kätkes seaduse nr 34/1998 viieteistkümnenda lisasätte alusel kehtestatud keeld.
- (47) Ühistutele kohaldatavaid maksusoodustusi peab vaatama seoses tehniliste kohanduste eeskirjadega ja nendest ühistutele tulenevate kohustustega.
- (48) Ühistud peavad selgelt eristama kahte liiki tehinguid ettevõtete tulumaksubaasi määramiseks: ühistutega seotud tehingud ja ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega seotud tehingud. Seaduse nr 20/1990 artiklis 16 sätestatud tehniliste kohanduste eeskirjaga määratletakse eraldi maksubaas ühelt poolt ühistute tulemile, mis on saadud tehingutest ühistu liikmetega, ning teiselt poolt ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega sooritatud tehingutest saadud tulemile.
- (49) Seaduse nr 20/1990 artiklis 33 on täpsustatud, et ühistutele kohaldatakse ettevõtte tulumaksu raames diferentseeritud maksumäära, mis on ühistu ja selle liikmete ning ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tehingute tulemi korral vastavalt 20 % ja 35 % (üldine maksumäär), kusjuures ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tehingute tulemit saavad ka põllumajandusühistud. Seega ei kohaldata maksusoodustust põllumajandusühistule, kes saab tulu tehingutest ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega.
- (50) Ühistute tasutava ettevõtete tulumaksu puhul määratletakse seaduse nr 20/1990 artiklis 23 maksusummana ühistutesse kuuluvate või mittekuuluvate isikutega teostatud tehingutest saadud kasumile või kahjumile kohaldatavatest maksumääradest tulenev algebriline summa, mida käsitletakse kasumi korral nõutud summana (*cuota íntegra*). Eriti kaitstud ühistutele – nagu põllumajandusühistud põhimõtteliselt on – kohaldatava, nimetatud seaduse artiklis 34 sätestatud maksusoodustuskorra alusel tehakse 50 % maksusoodustus artiklis 23 määratletud maksusummast.

⁽¹⁶⁾ Hispaania ametlik teataja nr 188, 7.8.1986, lk 27907.

⁽¹⁷⁾ Hispaania ametlik teataja nr 58, 9.3.1970, lk 3820.

⁽¹⁸⁾ Hispaania ametlik teataja nr 308, 24.12.1992, lk 43867.

- (51) Seda maksusoodustust ei saa hinnata eraldi maksukorrast, mida kohaldatakse füüsiliste isiku tulumaksu tasumiseks ühistusse kuuluvatele partneritele jaotatud netoülejäägile. Ühistus jaotatakse ettevõtte kasum liikmete vahel vastavalt nende tegevusele ühistu liikmetega kõnealuse majandusaasta jooksul ja mitte kapitali osatähtsuse põhjal: seda nimetataksegi netoülejäägiks, millel ei ole midagi ühist kapitaliühingu dividendidega.
- (52) Võttes arvesse neid erisusi, peab eriti kaitstud ühistutele tehtud ettevõtte tulumaksu 50 % maksusoodustust hindama ühelt poolt ettevõtte tulumaksuga maksustatavate dividendide/ülejäägi topeltmaksustamise ja teiselt poolt füüsiliste isikute tulumaksu valguses. Topeltmaksustamise rõhutamine seoses kapitalil või aktsiatel (dividendid) põhineva ettevõttega ei ole ühistute (netoülejäägi jagamine) puhul asjakohane, kuna netoülejääke maksustatakse dividendidest rohkem.
- (53) Seda eristust peegeldab 9. detsembri 1998. aasta seaduse 40/1998 (mis käsitleb füüsiliste isikute tulumakse ja muid maksueeskirju) ⁽¹⁹⁾ artikkel 23, milles kinnitatakse diferentseeritud maksukorra kohaldamist dividendidele (üldisele maksukorrale alluvate kapitaliühingute puhul) ja netoülejäägile (maksustamise erikorrale alluvad ühistud).
- (54) Lisaks erineb seaduse nr 40/1998 artiklis 66 sätestatud füüsilise isiku tulumaksust vabastamine vastavalt ettevõtte liigile: dividendide puhul nähakse nimetatud artiklis ette, et netoülejäägi 40 % maksuvabastus viitab seaduse nr 20/1990 (ühistutele kohaldatava maksukorra kohta) artiklile 32, milles sätestatakse, et topeltmaksustamise osas kehtib kaitstud ühistu puhul 10 % ja eriti kaitstud ühistu puhul 5 % maksuvabastus.
- (55) Muu hulgas peavad ühistud täitma erikohustusi, millest üldisele maksukorrale alluvad ettevõtted on vabastatud, eeskätt aga täitma maksukohustusi, mis on sätestatud seaduses nr 27/1999, millega kehtestatakse jagamatuks muutunud vahendite külmutamine, nagu kohustuslike sotsiaalfondide moodustamise korral.
- (56) Esiteks kohustuslik reservfond, mis on mõeldud spetsiaalselt konsolideerimiseks, arendamiseks ja ühistutele tagatiseks ning mida vastavalt seaduse nr 27/1999 artiklile 55 alusel ei tohi ühistu liikmete vahel jagada. See on osa jagamatust varast ühistu lõpetamise korral ja see antakse riigikassale, kes eraldab selle ühistute liikumise edendamise fondi moodustamiseks. Seaduse nr 27/1999 kohaselt moodustatakse reservfond vähemalt 20 % tulemist, mis on saadud tehingutest ühistu liikmetega, ja 50 % ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega sooritatud tehingutest saadud tulemist, millele lisanduvad ühistu liikmemaksud ning summad, mis on arvestatud maha liikmete aktsiakapitali kohustuslikust osast ühistust väljaastumise korral. Sellest järeldeb, et ühistu liige ei saa kunagi välja võtta kogu oma osa ettevõttest ja et osa ettevõtte ülejäägist külmutatakse.
- (57) Teiseks haridus- ja arengufond seaduse nr 27/1999 artikli 56 alusel, mille eesmärk on ühistu liikmete ning palgaliste töötajate koolitamine ja harimine, ühistu põhimõtete levitamine, ühistutevaheliste suhete arendamine, kultuuri- ja tööalane arendamine ning kohaliku keskkonna või üldise kogukonna abistamine. Seaduse nr 27/1999 alusel kantakse sellesse fondi vähemalt 5 % ühistu tulemist. Nagu kohustusliku reservfondi puhul, ei saa sellegi fondi raha ühistu liikmetele jaotada sealhulgas ka ühistu lõpetamise korral.
- (58) Seega on ühistute suurim jaotatav ülejääk väiksem kui kapitaliühingutel, kus kasum on paremini kättesaadav ja seda ei hoita koos majandusaasta osalise kasumiga fondides kinni.
- (59) Maksueelist, mida ühistu võib osalisest tulumaksuvabastusest saada, korrigeeritakse topeltmaksustamise kaudu, kehtestades füüsilise isiku tulumaksu ühistu liikmele, kelle maksukoormust sel viisil tõstetakse.
- (60) Ühistutele kohaldatava maksukorra üldist ülevaadet, milles arvestatakse nii eeliste kui kohustustega, võib illustreerida järgmiste näidetega.
- (61) Esimeses näiteks analüüsitakse fondide kättesaadavust netos, võrreldes ühistu liiget Hispaanias kehtivale üldisele maksukorrale alluva ettevõtte osanikuga, lähtudes samadest andmetest: 150 rahaühikut.

⁽¹⁹⁾ Hispaania ametlik teataja nr 295, 10.12.1998, lk 40730.

Hüpotees: ühistu liikmetega sooritatud tehingute tulemid (50 %) ja kolmandate isikutega sooritatud tehingute tulemid (50 %) seaduse nr 27/1999 kohaselt; kogu kättesaadava kasumi üleandmine ühistu liikmele. Füüsilise isiku tulumaksu piirmäär: 48 %

	Ühistu	Kapitaliühing
Tulemid	Tulem tehingutest ühistu liikmetega (TÜL): 75 (50 %) Tulem tehingutest kolmandate isikutega (TKP): 75 (50 %) Kokku: 150	150
Sotsiaalfondide eraldis	Fond: haridus ja areng: 5 %TÜL = 3,75 Fond: kohustuslikud reservid: 20 %TÜL = 15 50 %TKP = 37,5 Kokku: 56,25	0
Tulemid pärast eraldiste kandmist fondidesse	TÜL: 56,25 TKP: 37,5 Kokku: 93,75	150
Ettevõtte tulumaks	TÜL: $(75 - 11,25) \times 20 \% = 12,75$ TKP: $(75 - 18,75) \times 35 \% = 19,687$ Kokku: 32,437	$150 \times 35 \% = 52,5$
Kättesaadav kasum	$93,75 - 32,437 = 61,313$	$150 - 52,5 = 97,5$
Füüsilise isiku tulumaks	Maksubaas (MB): $61,313 \times 100 \% = 61,313$ Summa (täielik maksumäär): $61,313 \times 48 \% = 29,430$ Maksusoodustus: $61,313 \times 10 \% = 6,131$ Summa pärast maksusoodustust: $9,430 - 6,131 = 23,299$	MB = $97,5 \times 140 \% = 136,5$ Summa (täielik maksumäär): $136,5 \times 48 \% = 65,52$ Maksusoodustus: $97,5 \times 40 \% = 39$ Summa pärast maksusoodustust: $65,52 - 39 = 26,52$
Osaniku väljavõetav puhaskasum	$61,313 - 23,299 = 38,014$	$97,5 - 26,52 = 70,98$

- (62) Võttes arvesse füüsilise isiku tulumaksu raames kehtestatud piirmäära, võiks kinnitada, et sama algse 150 rahaühiku suuruse tulemi korral saab ühistu liige 38 rahaühiku suuruse puhaskasumi, samas kui üldisele maksukorrale allutatud ettevõtte osanik saab 71 rahaühiku suuruse puhaskasumi. Lisaks, nagu eespool selgitatud, kaotab topeltnaksumistamine ettevõtte tulumaksu ja füüsilise isiku tulumaksu näol ettevõtte tulumaksu soodustusest tuleneva esialgse mõju.
- (63) Teises näites, kus ühistu liikmetega ja ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega sooritatud tehingutest saadud tulemile kohaldatakse erinevaid protsente, tuleks tõdeda, et kui ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tehingute tulemi konkreetne osatähtsus tõuseb ühistu liikmete vaheliste tegevuste tulemi suhtes, suurenevad proportsionaalselt nii eraldised kohustuslikesse fondidesse kui ka tulumaks, samas kui jaotatav kasum väheneb; sellest johtub, et iga ühistu liikme puhaskasum on seda väiksem, mida suurem on ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tehingute tulemi.

Erinevate hüpoteeside analüüs ühistu liikmetega ja kolmandate isikutega sooritatud tehingute tulemi eristamise korral

	Kaitstud ühistu				Kapitaliühing
Hüpotees	TÜL: 75 % TKP: 25 %	TÜL: 66,66 TÜL: 33,33 %	TÜL: 50 % TKP: 50 %	TÜL: 25 % TÜL: 75 %	
Tulemid	150	150	150	150	150
Sotsiaalfondide eraldis	46,875	50	56,25	65,625	0
Tulemid pärast fondide eraldisi	103,125	100	93,75	84,375	150
Ettevõtte tulumaks	28,97	30,125	32,437	35,906	52,5

	Kaitstud ühistu				Kapitaliühing
Kättesaadav kasum	74,155	69,875	61,313	48,469	97,5
Füüsilise isiku tulumaks	28,179	26,55	23,299	18,418	26,52
Saadud puhaskasum	45,976	43,325	38,014	30,051	70,98

- (64) Kokkuvõttes leiab põllumajandusühistute konföderatsioon, et õigusakte Hispaania põllumajandusühistutele kohaldatavate maksude kohta tuleb analüüsida tervikuna. Selle maksukorraga kehtestatakse erinevused ja see sisaldab eeliseid, kuid sellega kaasnevad erikohustused (eraldised kohustuslikesse fondidesse, kapitali käsitlemine, topeltmaksustamine).

IV. HISPAANIA ESITATUD MÄRKUSED

- (65) Hispaania esitas 11. juuni 2001. aasta kirjaga järgmised argumendid.
- (66) Hispaania väitel ei ole ühistute abimeetmete seostamine riigiabiga eesmärgil, et ühistud maksaksid vähem makse kui enne muudatust, alltoodud põhjustel põhjendatud.
- (67) Kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 sätestatud meetmete eesmärgiks on liberaliseerida diislikütuse müügi sektorit, kaotades põllumajandusühistutele nimetatud kütteaine kolmandatele isikutele müümisel kehtestatud piirangud, ilma et sellega kaasneksid maksusoodustused nimetatud üksustele.
- (68) Põllumajandusühistutele kehtivas maksukorras eristatakse ühistu liikmetega sooritatud tegevusi ja ühistusse mittekuuluvate isikutega sooritatud tegevusi, mille tulemit määratletakse kui ühistu ja kolmandate isikute vahelist. Selles johtuvalt vastab nimetatud tulemile kohaldatav ettevõtte tulumaksu kord üldisele maksukorrale, millele alluvad mis tahes üksused, kes tegelevad sama tegevusega.
- (69) Ühistutele kohaldatavat maksukorda reguleerib seadus nr 20/1990, mille artiklis 21 määratletakse ühistu ja kolmandate isikute vahelistest tehingutest saadud tuluna tulu, mis tekib ühistu tegevustest ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega, kus tehingutest kolmandate isikutega saadud tulemile kohaldatakse ettevõtte tulumaksu üldist maksumäära vastavalt 27. detsembri 1995. aasta seaduse nr 43/1995 (ettevõtte tulumaksu kohta) artikli 26 lõikele 3⁽²⁰⁾. Lisaks kehtestatakse 16. juuli 1999. aasta ühistute seaduse nr 27/1999 kuuendas lisasättes nõue ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega sooritatud tegevusi raamatupidamises eraldi kajastada.
- (70) Kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmete eesmärk on liberaliseerida B-klassi diislikütuse müügi sektorit, andes ühistutele nimetatud kütteaine tarneloa, olenemata nende tegevuste osatähtsusest kõikidest ühistu tegevustest, kaotamata sealjuures ühistu tegevustele kohaldatavat maksukorda. Soovitud eesmärgiks on lubada ühistutel selle tegevusega tegeleda, ilma et

neil oleks vaja asutada erinevat üksust, kusjuures tulumaksukohustus on ettevõtetel mõlema tingimuse puhul sama, mistõttu kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müügist saadud tulud maksustatakse ettevõtte tulumaksu üldise määraga.

- (71) Kokkuvõtteks ei ole Hispaania väitel kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed riigiabi, kuivõrd nendel meetmetel puuduvad tagajärjed konkureerivate sama tegevusvaldkonna (B-klassi diislikütuse müügi) ettevõtetele, võttes arvesse, et kõik sektori ettevõtted, sealhulgas ka põllumajandusühistud, on samadel alustel ettevõtte tulumaksu kohustuslased.
- (72) Hispaania esitas 6. juuni 2001. aasta kirjaga edastatud nimetatud meedet käsitlevate märkuste lõpus märkused huvitatud isikute tähelepanekute kohta, mis saadeti 1. ja 30. oktoobri 2001. aasta kirjadega. Hispaania lisas 1. oktoobri 2001. aasta kirjas järgmised märkused.
- (73) Nii toornafta hinna tõus kui ka euro kursi nõrgenemine dollari suhtes olid sündmused, mis muutsid märkimisväärselt põllumajandustegevuse tavatingimusi ning põhjustasid sektoris põllumajanduskäitisi raputanud kriisi, vähendades nende majandustulemusi ning seades mitmed käitised sellise tendentsi jätkumise korral ohtu.
- (74) Hispaania valitsus otsustas võtta sellises olukorras nii konjunktuurile vastavaid meetmeid kui ka struktuurimeetmeid, nagu näiteks kütteainete müügi sektori liberaliseerimine, et võimaldada põllumajandus- ja loomakasvatuskäitistel tegevusi jätkata ning konkurentsipüüda.
- (75) Kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed toetavad kütteainete sektori liberaliseerimispoliitikat. Täpsemalt tühistati põllumajandusühistutele Hispaania õigusaktidega sätestatud teatud piirangud, mis eeldas kahtlemata, et Hispaania pidi avama B-klassi diislikütuse müügituru.
- (76) See selgitab ühistute vabastamist kohustusest piirata B-klassi diislikütuse müümist ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutele 50 %ni ühistu liikmetega sooritatud tegevustest ning seda, et kaotati naftatoodete ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutele jaemüügi tegevuste puhul kehtestatud kohustus asutada ühistust erinev juriidiline isik. See viimane nõue piiras põllumajandusühistute tegevusvälja ja oli osaliselt vastuolus seadusega nr 27/1999, mille kohaselt võisid nimetatud seaduse alusel asutatud ettevõtted korraldada ja sooritada mis tahes liiki majandustegevusi.

⁽²⁰⁾ Hispaania ametlik teataja nr 310, 28.12.1995, lk 37072.

(77) Muudatust, mille eesmärk oli säilitada ühistutele eriti kaitstud üksuse staatus B-klassi diislikütuse ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele müümisel, tuleb tõlgendada karistusi kõrvaldava meetme tähenduses, ilma et sellega kaasneks erilisemat ja soodsamat maksukorda, mida kohaldatakse kolmandatele isikutele põllumajanduses kasutatava kütuse müügi puhul.

(78) Tanklate liitude esitatud väide, mille kohaselt tähendab ühistutelt kolmandatele isikutele diislikütuse müümise liberaliseerimine seda, et nendelt tehingutelt tuleb maksta 20 % ettevõtte tulumaksu, ei ole Hispaania valitsuse arvates täpne. Kõik ühistute tehingud ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega maksustatakse 35 % üldise maksumääraga.

(79) Hispaania lisab 30. oktoobri 2001. aasta kirjale, millega ta täiendab kolmandate isikute tähelepanekuid 1. oktoobri 2001. aasta kirjas esitatud märkustega, järgmised rahandusministeeriumi märkused.

(80) Tanklate liitude märkustes tõlgendatakse valesti kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 mõju kaitstud ühistutele kohaldatavale maksukorrale. Kõik ühistu ja kolmandate isikute vaheliste tehingute tulemid, sealhulgas ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müügist saadud tulu maksustatakse 35 % tulumaksuga.

(81) Kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 muudatuste eesmärk on üksnes liberaliseerida B-klassi diislikütuse müügisektorit ning anda põllumajandusühistutele võimalus sellist kütteainet müüa, olenemata sellest, kui suure osa moodustavad need tehingud ühistu kõikidest tehingutest, ilma et ühistu tegevustele kohaldatavat maksusüsteemi muudetaks.

(82) Mitte mingil juhul ei ole muudetud ühistute sooritatud B-klassi diislikütuse müügit tehingutele kohaldatavat maksukorda, seega tuleb järeldada, et võetud ei ole meetmeid, mida saab ELTLi artikli 107 tähenduses pidada riigiabiaks.

(83) Tanklate liitude märkustest vara üleandmise ja ametlike dokumentide maksustamise kohta selgub, et kõnealused soodustused on kehtinud juba enne kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 jõustumist ning et pärast nimetatud dekreeti jõustumist ei saa ühistud seega maksusoodustustest kasu. Need eelised kannavad eesmärki edendada selliseid ettevõtteid ja ühistute liikumist Hispaanias.

(84) Lõpetuseks – seoses kohalike maksudega ei kritiseeri tanklate liitude esitatud märkused mitte niivõrd eriti kaitstud ühistutele kohaldatavaid maksusoodustusi, vaid pigem põllumajandusühistutele eriti kaitstud staatuse tingimuste muutmist kuninglikus dekreet-seaduses nr 10/2000, täpsemalt seda, et nimetatud ühistutele antakse

luba müüa piiranguteta B-klassi diislikütust ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele.

(85) Hispaania leiab, et ükski Hispaania valitsuse võetud põllumajandussektori toetusmeede ei ole riigiabi, võttes arvesse, et meetmed vastavad täiel määral ELTLi artikli 107 lõike 1 sätetele.

V. OTSUS 2003/293/EÜ

(86) Komisjon teeb oma otsuses 2003/293/EÜ järgmised järeldused.

(87) Kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 muudetud seadus 27/1999 ja seadus nr 20/1999 taastavad üksnes enne seaduse nr 34/1998 vastuvõtmist kehtinud regulatiivse olukorra, mis puudutab naftatoodete müüki põllumajandusühistute poolt kuni seaduse nr 34/1998 vastuvõtmiseni.

(88) Hispaania selgitab, et seaduse nr 20/1990 tähenduses maksustatakse tulu, mida põllumajandusühistud saavad oma tehingutest ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega, ettevõtte tulumaksu üldise määraga, mistõttu nendele tehingutele ei kohaldata mingit maksusoodustust ja kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 tehtud muudatused ei kaota põllumajandusühistute B-klassi diislikütuse ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele müümise tehingutele kohaldatavat maksukorda.

(89) Põllumajandusühistud võivad tänu kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud muudatustele neid tegevusi sooritada, ilma et nad peaksid B-klassi diislikütuse müümisel ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele asutama uue juriidilise isiku, ja nad võivad ületada 50 % piirmäära tehingute mahust, sooritades ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutele müügit tehinguid maksusoodustusi kaotamata.

(90) Kindel on see, et mis puudutab kolmandate isikutega tehingutest saadud tulu, maksustatakse põllumajandusühistuid ettevõtte tulumaksu üldise maksumääraga samadel alustel kui teisi ettevõtteid, kuid samuti on kindel see, et pärast nimetatud muudatusi võivad ühistud edaspidi müüa B-klassi diislikütust ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele ilma mingi mahupiiranguta ja uue juriidilise isiku asutamise kohustuseta, saades edaspidi kasu ühistutele kohaldatavast diferentseeritud maksukorrast.

(91) Enne kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 jõustumist kohaldati ühistutele juba maksusoodustusi varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu, kinnisvaramaksu ja ettevõtte tulumaksu näol. Mis puudutab viimast maksu, siis maksustatakse tehinguid ühistu liikmetega soodsama maksumääraga ja eriti kaitstud ühistutel, nagu põllumajandusühistud seda põhimõtteliselt on, vähendatakse ettevõtte tulumaksu 50 %.

- (92) Siiski pidas komisjon sobilikuks tutvuda ühistutele kohaldatavate maksusoodustustega seoses ühistute tehniliste kohanduste eeskirjas kehtestatud kohustustega. Komisjon väidab oma otsuses, et nagu Hispaania põllumajandusühistute konföderatsioon oma märkustes täheldab, ei saa seda maksusoodustust hinnata eraldi ühistu liikme netoülejäägile kohaldatavast maksukorrast seoses füüsilise isiku tulumaksuga, kusjuures ülejäägil ei ole midagi ühist kapitaliühingu dividendidega. Topeltnmaksustamise rõhutamine seoses kapitalil või aktsiatel (dividendid) põhineva ettevõttega ei ole ühistute (netoülejäägi jagamine) puhul asjakohane, kuna netoülejääke maksustatakse dividendidest rohkem. Osalisest ettevõtte tulumaksuvabastusest saadud maksueelist korrigeeritakse topeltnmaksustamisega, kehtestades füüsilise isiku tulumaksu ühistu liikmele, kelle maksukoormust sel viisil tõstetakse.
- (93) Komisjon leiab oma otsuses, et Hispaania põllumajandusühistute makse tuleb analüüsida tervikuna. Nimetatud maksukorraga diferentseeritakse makse struktuuripõhiselt ja see sisaldab eeliseid, mida omakorda tasakaalustavad erikohustused (eraldised kohustuslikesse fondidesse, kapitali käsitlemine, topeltnmaksustamine).
- (94) Võttes arvesse Hispaania ja Hispaania põllumajandusühistute konföderatsiooni edastatud teavet, leiab komisjon kokkuvõtteks, et kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 põllumajandusühistute õigusaktidesse viidud muudatused ei kujuta endast eelist ühistute eelarvele kehtestatud maksusoodustuse näol ja et tegemist ei ole valikulise maksumeetmega, mis mõjutaks riigi vahendeid.
- (95) Komisjon järeldeb oma otsuses, et Hispaania edastatud teabe põhjal tuleb põllumajandusühistute toetusmeetmeid käsitleda kui maksusüsteemi olemuse või tõhususe kaudu põhjendatud maksumeetmeid, mis ei kuulu seega ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaldamiskriteeriumide alla, kuna need meetmed ei ole riigiabi.
- et vaidlusalused meetmed ei ole toetavad meetmed, kuna need ei anna põllumajandusühistutele eeliseid ja vastavad ühistutele kohaldatava maksukorra olemusele ja tõhususele.
- (97) Kohus märgib läbivaatuse käigus, et esimeses osas väidab hageja, et komisjon on eksinud eelise puudumise osas Hispaania maksukorra eksliku hindamise tõttu. Teises osas rõhutab hageja, et komisjon on ekslikult järeldanud, nagu oleksid vaidlusalused meetmed valikulised, kuna vaidlusaluste meetmete vastavust Hispaania maksukorra olemusele ja tõhususele hinnati ekslikult.
- 1. Esimene osa: Hispaania maksukorra hindamisviga, mille kohaselt vaidlusalused meetmed ei anna põllumajandusühistutele eelist.**
- (98) Kaebuse esitaja sõnul ei ole komisjon arvesse võtnud põllumajandusühistutele kehtivaid maksusoodustusi seoses varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksuga.
- (99) Üldkohus ei saa kontrollida, kas vaidlustatud otsus on selles osas põhjendatud. Üldkohtu sõnul ei esitata vaidlustatud otsuses selgelt ja ühemõtteliselt põhjuseid, mille kohaselt põllumajandusühistutele kehtivat soodsat maksukorda ei saa seoses varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksuga käsitleda eelisena ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seega osutatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 145 ühelt poolt sõnaselgelt, et ühistutele kohaldatakse maksusoodustusi, mis hõlmavad lisaks ettevõtte tulumaksu, varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksu. Teiselt poolt osutatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 148, et vaidlusalused meetmed ei ole eelised ja seega ei saa neid ELTLi artikli 107 lõike 1 alusel riigiabina käsitleda.
- VI. ÜLDKOHTU OTSUS KOHTUASJAS T-146/03**
- (96) Komisjoni otsuse 2003/293/EÜ vastu suunatud hagi esitamisel leidsid l'Asociación de Empresarios de Estaciones de Servicio de la Comunidad de Madrid ja Federación Catalana de Estaciones de Servicio sisuliselt, et komisjon on rikkunud ELTLi artikli 107 lõiget 1, kinnitades vaidlustatud otsuses,
- (100) Olgugi et komisjon rõhutas kohtuistungil, et vaidlustatud otsuse põhjendused 146 ja 147 ei kehti mitte ainult ettevõtte tulumaksu, vaid ka varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksu osas, leiab Üldkohus, et selline põhistus jääb arusaamatuks.

- (101) Esiteks leiab Üldkohus, et põhjendus 146 viitab sellele, nagu korrigeeritaks ühistu ettevõtte tulumaksu 50 % vähendamiseks saadud maksueelist topehtmaksustamisega füüsilise isiku tulumaksu näol. Samuti leidis Üldkohus, et kuna komisjon ei ole esitanud vähimatki põhjendust, mille kohaselt varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksust tulenevat maksusoodustust korrigeeritakse samuti topehtmaksustamisega füüsilise isiku tulumaksu näol, tuleb põhjendus 146 käsitleda üksnes ettevõtte tulumaksu 50 % soodustuse korrigeerimisena.
- (102) Lisaks mainitakse Üldkohtu sõnul põhjenduses 147 üksnes seda, et kui analüüsida põllumajandusühistutele kehtestatud maksukorda tervikuna, siis diferentseeritakse struktuuripõhiselt makse ja sellega kaasnevad eeliseid, mida omakorda tasakaalustavad spetsiifilised kohustused (eraldised kohustuslike fondidesse, kapitali käsitlemine, topehtmaksustamine). Selles põhjenduses ei käsitleta aga põhjuseid, miks mainitud spetsiifilised kohustused tasakaalustavad lisaks ettevõtte tulumaksu 50 % vähendamisele ka varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksust, majandustegevuste maksust ja kinnisvaramaksust tulenevaid eeliseid. Üldkohus leiab, et need põhjused ei ole käesoleval juhul asjakohased, arvestades et sõnaselgelt mainitud spetsiifilisi kohustusi tuleb käsitleda vaidlustatud otsuse alusel seoses ettevõtte tulumaksuga. Lisaks on põhjenduses 147 osutatud spetsiifilistele kohustustele nimetatud neid ka vaidlustatud otsuse põhjendustes 83–95, mis käsitlevad üksnes ettevõtte tulumaksu.
- (103) Esiteks leiab Üldkohus seoses argumendiga, mille kohaselt ei ole varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksuga seotud meetmeid dekreet-seadusega muudetud ja seega ei ole neid aspekte põhimõtteliselt vaidlusaluses otsuses hinnatud, et selle argumendi puudumist tuleks tegelikult rõhutada juba alates hetkest, mil põhjenduses 145 kinnitatakse, et komisjon on arvestanud nendest maksudest ühistutele tekkivate maksueeliste olemasolu.
- (104) Lisaks arvab Üldkohus, et vastupidiselt komisjoni kinnitusele on ühistute maksustamise korda vaidlusaluste meetmetega muudetud varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksu tõttu. Enne nende meetmete vastuvõtmist ei kohaldatud ühistute maksustaatus kütuse müüjale, kuna sellega pidid tegelema omaette juriidilised isikud, kellele maksueelised ei kehtinud. Vaidlusaluste meetmete jõustumisest alates on neid maksusoodustusi kohaldatud kütuse müüjale. Üldkohus leiab seega, et põllumajandusühistute maksukorda on vaidlusaluste meetmetega muudetud.
- (105) Seoses argumendiga, mille kohaselt varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksu tõttu võiks maksustaatus käsitleda kui olemasolevat abi, eeldusel et seda korda ei ole muudetud alates Hispaania Kuningriigi liitumisest, võtab Üldkohus veel teadmiseks, et see argument ei võimalda mõista põhjuseid, miks komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 148 järeldeb, et eelis puudub. Kui komisjon kinnitab, et eelistatud maksustaatus tuleb käsitleda olemasoleva abina, võtab ta vaieldamatult omaks, et maksukord on tegelikult abi ja eelis ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (106) Lõpetuseks konstateerib Üldkohus seoses argumendiga, mille kohaselt varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksust, majandustegevuste maksust ja kinnisvaramaksust tulenev eelis on ettevõtte tulumaksuga võrreldes väheoluline, et ka tema ei leia, nagu oleks vaidlustatud otsus põhjendatud. Üldkohtu arvamuse kohaselt leiab eelise väheolulisuse tunnistamisel kinnitust fakt, et tegemist on ikkagi eelisega. Üldkohus tuletab meelde komisjoni täpsustust, et viimane ei tahtnud selle argumendiga rõhutada, nagu ei ületaks varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksust, majandustegevuste maksust ja kinnisvaramaksust tulenev eelis vähese tähtsusega abi künnist. Kokkuvõtteks ei võimalda esitatud argument Üldkohtul mõista põhjuseid, miks varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksu tõttu ei saa seda maksukorda eelisena käsitleda.
- (107) Üldkohus järeldeb selle põhjal, et vaidlustatud otsuses on tehtud hindamisviga, mistõttu Üldkohus ei saa kontrollida komisjoni hinnangu põhjendatust väites, et põllumajandusühistute eelis ei tulene neile kohaldatavast varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksust, majandustegevuste maksust ja kinnisvaramaksust.
- (108) Siiski tuletab Üldkohus meelde, et põhjenduse puudumine võib tuua kaasa vaidlustatud otsuse tühistamise vaid juhul, kui ei ole piisavalt põhjendatud sätet, mille kohaselt vaidlusalused meetmed ei ole ELTLi artikli 107 lõike 1 alusel käsitletavat riigiabina. Seoses sellega märgib Üldkohus, et vaidlustatud otsuses leiab komisjon esiteks, et vaidlusalused meetmed ei ole eelised, ja teiseks, et kui need oleksid eelised, ei ole need valikulised meetmed, kuna need vastavad süsteemi olemusele ja ülesehitusele.

2. Teine osa: vaidlususte meetmete Hispaania maksusüsteemi olemusele ja ülesehitusele vastavuse hindamisviga, mis puutub meetmete valikulisuse puudumisse.

- (109) Üldkohtu sõnul ei mainita vaidlustatud otsuses midagi, mis võimaldaks mõista komisjoni arutluskäiku ja järeldada, et vaidluslused meetmed ei ole valikulised (põhjendus 148), kuna seda on põhjendatud süsteemi olemuse ja ülesehitusega (põhjendus 167).
- (110) Üldkohtu arvates osutatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 148 loomulikult sellele, et komisjon leiab Hispaania Kuningriigi ja põllumajandusühistute konföderatsiooni esitatud teabe põhjal, nagu ei oleks vaidluslused meetmed valikulised.
- (111) Üldkohus leiab, et esiteks tuleb tõdeda Hispaania põllumajandusühistute konföderatsiooni edastatud teabe alusel – nagu seda esitatakse vaidlustatud otsuses –, et need käsitlevad pigem eelise, mitte valikulisuse puudumist. Selles teabes ei ole punkte, millele vaidluslused meetmetest tulenevate eeliste valikulise olemusega seotud järeldustes tugineda. Teiseks tuleb Hispaania Kuningriigi esitatud teabe põhjal järeldada, et vaidlustatud otsuste põhjenduses 103–120 esitatud teabe peamine eesmärk on põhjendada vaidlusluseid meetmeid kütuse müügi-sektori liberaliseerimise poliitikaga. Selline selgitus ei võimalda mõista põhjuseid, miks vaidlusluseid meetmeid põhjendatakse maksusüsteemi olemuse või ülesehituse kaudu. Üldkohus leiab, et Hispaania Kuningriigi taotletava kütuseturu liberaliseerimise poliitika kohta tehtud järeldus ei valgusta Hispaania maksukorra olemust ja ülesehitust, kui seda just üksikasjalikult ei selgitata, mis käesoleval juhul nii aga ei ole.
- (112) Lisaks leiab Üldkohus, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 119 esitatud asjaolu, mille kohaselt kehtisid varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksuga seotud eelised enne vaidlusluseid meetmeid ja nende eesmärk oli edendada ühistuid ning ühistute liikumist Hispaanias, ei täpsusta maksukorra olemust ja ülesehitust.
- (113) Üldkohus leiab ka, et isegi eeldades, nagu oleks komisjon vaidlustatud otsuses asjakohase üksikasjaliku selgituse puudumisest hoolimata pidanud silmas, et ühistute liikumise edendamine on osa Hispaania maksukorra olemusest ja ülesehitusest, tuleb siiski järeldada, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 119 mainitakse seda argumenti vaid seoses varade üleandmise ja ametlike dokumentide
- maksust tuleneva eelisega ning selles ei käsitleta eeliseid, mis tulenevad ühelt poolt kinnisvaramaksu korrast ja teiselt poolt majandustegevuste maksu korrast.
- (114) Üldkohus järeldab selle põhjal, et vaidlustatud otsuses on tehtud põhjendamisviga, mistõttu ta ei saa kontrollida, kas komisjoni hinnang, mille kohaselt eelis ei ole valikuline, eeldusel et vaidluslused meetmed on eelisena käsitletavad, on põhjendatud, kuna hinnangut põhjendatakse süsteemi olemuse ja ülesehitusega.
- (115) Siiski täheldab Üldkohus, et eespool nimetatud punktis 90 tuvastatud põhjendamatus ja ka eelmise punkti põhjal võib järeldada, et vaidlustatud otsuses ei ole piisavalt põhjendatud hinnangut, mille kohaselt vaidluslused meetmed ei ole ETLi artikli 107 lõike 1 alusel käsitletavad riigiabina.
- (116) Üldkohus järeldab, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada, kuna komisjon ei ole täitnud ETLi artiklis 296 sätestatud põhjendamiskohustust. Samuti sedastas Üldkohus, et tühistatud on komisjoni otsuse 2003/293/EÜ artikkel 1, mis käsitleb väidet, et abimeetmed, mida kehtestatakse kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektori kiireloomuliste toetusmeetmete kohta, ei ole ETLi artikli 107 lõike 1 tähenduses abina käsitletavad.

VII. ÕIGUSLIK HINNANG

- (117) ETLi artikleid 107 ja 108 kohaldatakse kõikidele I lisas nimetatud põllumajandustoodetele, mis alluvad turu ühisele korraldusele (kõik põllumajandustooted, välja arvatud hobuseliha, mesi, põllumajanduslikku päritolu alkohol, alkoholist saadud äädikas ja kork) kooskõlas asjakohase turu ühist korraldust reguleerivate eeskirjadega.

1. ETLi artikli 107 lõige 1

- (118) ETLi artikli 107 lõike 1 sätete kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav riigiabi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- (119) Kõnealuseid meetmeid võib käsitleda põllumajandusühistuid eelistava diferentseeritud maksukorrana.

(120) Komisjoni teatistes riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes ⁽²¹⁾ sätestatakse, et artiklit 107 kohaldatakse äriühingute otsese maksustamisega seotud riigiabile, kui

— eelis on antud liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest;

— meede mõjutab konkurentsi ja liikmesriikide kaubandust;

— meede on spetsiifiline või valikuline meede, olenevalt sellest, kas see eelistab teatud ettevõtteid või teatud tooteid, ehk kui see võib kahjustada konkurentsi;

— meede soodustab selle saajaid, kergendades nende tavapärase maksukoormat.

(121) Esiteks tuleb märkida, et nagu tuletatakse meelde komisjoni teatistes nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ühistute edendamise kohta Euroopas, ⁽²²⁾ täpsemalt selle punktis 3.2.7, käsitletakse majandustegevusi teostavaid ühistuid, sealhulgas põllumajandusühistuid ELTLi tähenduses ettevõtteks ja seega kohaldatakse nende suhtes kõiki Euroopa eeskirju, mis käsitlevad konkurentsi ja riigiabi, muu hulgas erinevaid maksuvabastusi, väheses tähtsusega abi künniseid ja künniste lävesid.

(122) Kõnealuse juhtumi uurimine peab keskenduma konkreetsetele teatatud soodustavatele meetmetele, mis võeti pärast kütusehinna tõusu (kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikkel 1), tehes seda esmalt nelja järgneva kriteeriumi põhjal.

(123) Kuna teatatud meetmete tulemusel laiendati soodustatud maksustaatus kohaldamisala ühistutele, kes müüvad kütust ühistusse mittekuuluvatele isikutele, on vaja maksustaatus määratleda ELTLi artikli 107 alusel.

1.1. Riigi ressursi kriteerium

(124) Kooskõlas Euroopa Kohtu kohtupraktikaga on eelise määratlemiseks riigiabina kõigepealt vaja, et see oleks

antud otse või kaudselt riigi ressurssidest, ja teiseks, et see oleks seotud riigiga ⁽²³⁾.

(125) Komisjoni teatistes riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, täpsemalt selle punktis 10 selgitatakse, et maksutulu kaotamine võrdub riigi ressursside vähendamisega maksukulude tõttu. Lisaks võib riik sekkuda nii seadusandlike, reguleerivate või halduslike maksusätete kui ka maksuameti praktika kaudu.

(126) Hispaania tegi kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikliga 1 teatud muudatused ühistute seadusesse nr 27/1999 ja ka ühistute maksukorra seadusesse nr 20/1990. Ühelt poolt tühistatakse seaduse nr 20/1990 alusel põllumajandusühistutele kehtestatud 50 % piirmäär, et maksusoodustusi kaotamata teostada tehinguid ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega neile B-klassi diislikütuse müümisel. Teiselt poolt on muudetud seadust nr 34/1998 süsivesinike sektori kohta, jättes sellest välja nõude, et põllumajandusühistud peavad asutama üldise maksusüsteemi alla kuuluva omaette juriidilise isiku B-klassi diislikütuse müümiseks ühistusse mittekuuluvatele isikutele.

(127) Tuleb mees pidada, et nagu kirjeldatud käesoleva otsuse lõikes 20, on põllumajandusühistud saanud mitmeid maksusoodustusi. Laiendades seadusega põllumajandusühistutele lubatud 50 % piirmäära B-klassi diislikütuse müümisel ühistusse mittekuuluvatele isikutele ilma maksueelist kaotamata, vähendab Hispaania riik maksutulust loobudes maksukulude tõttu ka oma ressursse. Kaotades ühistutele kehtestatud nõude üldisele maksukorrale alluva omaette juriidilise isiku loomise kohta, on Hispaania riik loobumas ka nimetatud maksustaatus seotud võimalikust maksutulust ja seega vähendamas riigi ressursse maksukulude tõttu.

(128) Üldkohus leidis oma 27. jaanuari 1998. aasta otsuses, et riigi ressursside kasutamine võib olla ka negatiivne, kui sekkumise tulemusel ei laeku riigikassasse ressursse näiteks maksuvabastuse tõttu nagu käesoleval juhul ⁽²⁴⁾.

(129) Käesoleval juhul on kõnealused meetmed järelikult eelised, mida antakse riigi poolt ja riigi ressurssidest.

⁽²¹⁾ EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3. Vt ka Euroopa Kohtu 24. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-280/00, Altmark, EKL 2003, lk I-7747.

⁽²²⁾ KOM(2004) 18 (lõplik), 23.2.2004.

⁽²³⁾ Kohtuasi C-303/88 Itaalia Vabariik vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1433, põhjendus 11, kohtuasi C-482/99 Prantsuse Vabariik vs. komisjon, EKL 2002, lk I 4397, põhjendus 24, ja samuti kohtuasi C-126/01 GEMO, EKL 2003, lk I-13769, põhjendus 24.

⁽²⁴⁾ Üldkohtu 27. jaanuari 1998. aasta otsus, Ladbroke Racing vs. komisjon, kohtuasi T-67/94, EKL 1998, lk II; vt samuti Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus, Madalmaad vs. komisjon, kohtuasi C-159-01, EKL 2004, lk I-4461.

1.2. Kaubanduse mõjutamise kriteerium

- (130) ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse kuulumiseks peab abi muu hulgas mõjutama konkurentsi ja liikmesriikide kaubandust. See kriteerium eeldab, et abisaajad tegelevad majandustegevusega.
- (131) Kohtupraktika näitab sellisel juhul, et kaubandustegevust mõjutatakse, kui abisaajast ettevõtte teostab majandustegevust liikmesriikidevahelistes kaubandussuhetes. Euroopa Ühenduste Kohus leidis, et liikmesriigi antud eelis tugevdab ühendusesiseses kaubanduses teatud kategooria ettevõtete positsiooni teiste konkureerivate ettevõtete suhtes, keda see eelis mõjutab ⁽²⁵⁾.
- (132) Käesoleval juhul teostavad põllumajandusühistud majandustegevust liikmesriikide kaubandustegevuse raames. Euroopa Liidu ja Hispaania vaheline põllumajandustoodetega kauplemine on väga oluline. Näiteks eksportis Hispaania 1999. aastal Euroopa Liitu põllumajandustooted 11,33 miljardi euro väärtuses ja importis sama tüüpi tooteid 7,38 miljardi euro väärtuses. 2007. aastal eksportis Hispaania Euroopa Liidu riikidesse põllumajandustooted ligikaudu 33,12 miljardi euro väärtuses ja importis 27,14 miljardi euro väärtuses ⁽²⁶⁾.
- (133) Abisaajatest ettevõtted tegutsevad käesoleval juhul nimelt konkurentile avatud sektoris – kütuse müügisektoris. Tuleb märkida, et nende liikmesriikide tootjate vahel, kelle toodetega ühendusesiseselt kaubeldakse, valitseb tihe konkurents. Hispaania tootjad osalevad selles konkurentsis täiel määral. Lisaks suurendab nende abimeetmete andmine juhtumeid, kus need meetmed mõjutavad kaubandust.
- (134) Seega tundub, et need meetmed võivad mõjutada kõnealuste toodetega kauplemist, kui riigid soodustavad ühes liikmesriigis tegutsevaid ettevõtjaid teiste riikide kahjuks. Need kaks kõnealust meetmet mõjutavad otseselt ja vahetult asjakohaste toodete tootmiskulusid Hispaanias. Seega mõjutavad meetmed konkurentsi ja liikmesriikide kaubandust.

1.3. Eelise kriteerium

- (135) Abi mõiste on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt toetuse mõistest laiem, kuna see hõlmab mitte üksnes ettevõtjate poolt üldjuhul maksmisele kuuluvate maksude vähendamist, nagu toetuste puhul, vaid ka riigi sekkumisi erineval viisil ettevõtete tavapärase maksukoormuse vähendamise kaudu, kus sekkumine ei ole sõna otseses tähenduses küll toetus, kuid oma olemuse ning mõjude poolest sama ⁽²⁷⁾.
- (136) Euroopa Ühenduste Kohus leiab, et sellest järelduvalt seab meede, millega ametiasutused teatud ettevõtteid maksudest vabastavad – sealjuures isegi riigi ressurssidest loobumata –, maksuvabastuse saanud isikud eelistatult olukorda kui teised maksukohustuslased ja seda võib käsitleda ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaselt riigiabina.
- (137) Ettevõtete otsest maksustamist käsitleva teatise kohaselt võib selline eelis tekkida erinevate ettevõtte maksukoormuse vähendamise viiside, eeskätt maksubaasi vähendamise (erandlik maksusoodustus, erakorraline või kiirendatud amortisatsioon, reservide lisamine eelarvesse jms), tulumaksu täieliku või osalise kaotamise (maksuvabastus, maksuvähendus vms), maksuvõla aegumise või tühistamise, isegi erakorralise ümberarvestamise teel.
- (138) Hispaanias asuvatele ühistutele kohaldatavat maksukorda on võrreldes ettevõtetega, mis ei ole ühistud, kirjeldatud käesoleva otsuse punktis 20. Tegemist on eelise, mida antakse mis tahes kaitsitud ühistutele, nende hulgas põllumajandusühistutele, ja mida tavaliselt ei kohaldata ettevõtetega, mis ei ole ühistud. Samuti tuleks täpsustada, et see analüüs ei hõlma ühistute maksueeliste raames ühistute tulemile kohaldatavat soodsamat 20 % maksubaasi (kuna tulemit ei saada tehingutest ühistu liikmetega).
- (139) Kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud muudatused võimaldavad põllumajandusühistel pühenduda põhiliselt või isegi ainult B-klassi diislikütuse müümisele, ilma et neile kohaldataks võrdset maksukorda ettevõtetega, mis ei ole ühistud.

⁽²⁵⁾ Kohtuasi 730/79 Philip Morris, Holland BV vs. komisjon, EKL 1980, lk 2671, põhjendus 11.

⁽²⁶⁾ Allikas: Eurostat.

⁽²⁷⁾ Euroopa Kohtu 15. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-393/04 ja C-41/05, Air Liquide Industries Belgium, EKL 2006, lk I-5293.

- (140) Üldkohus märkis kohtuasjas T-146/03, ⁽²⁸⁾ et enne nende meetmete võtmist ei kohaldatud ühistute kohta kehtivat maksukorda kütuse müümisele, kuna seda tegevust pidi teostama omaette juriidiline isik, kellele maksusoodustused ei kehtinud. Vaidlusaluste meetmete jõustumisest alates on maksusoodustusi kohaldatud kütuse müügile. Üldkohus on seega seisukohal, et põllumajandusühistute maksukorda on ühistusse mittekuuluvatele isikutele kütuse müümise osas vaidlusaluste meetmetega muudetud.
- (141) Komisjon möönab, et nende meetmete abil on põllumajandusühistud, kes edaspidi võivad piiramatult kaubelda ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega, säilitades teistsuguse juriidilise staatuse kui ettevõtte, kes ei ole ühistud ega isegi B-klassi diislikütuse müümisega tegelevad mittepõllumajanduslikud ühistud, kütuse müümisel ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele soodsamas olukorras kui ettevõtte, kes ei ole ühistud, kuna nende maksud jäävad samaks.
- (142) Tuleb tuletada meelde, et seoses ühistute maksubaasi koosseisuga käsitletakse ühistute tegevuste (mida teostatakse ühistuliikmetega) ja ühistuväliste tegevuste (mida teostatakse ühistusse mittekuuluvate isikutega) tulemeid eraldi ja neid ei maksustata samadel alustel. Raamatupidamises eraldi kajastamisest hoolimata kohaldatakse eraldiseisvast üksusest põllumajandusühistule siiski maksueeliseid, mis ei ole otseselt seotud kasumi maksustamise soodustusega, nagu ettevõtte tulumaksu, varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu (mille suurus ei sõltu üldse ettevõtte tulemist) ja kinnisvaramaksu soodustused. Ühistud säilitavad seega spetsiifilise maksukorra isegi siis, kui ületavad ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel 50 % piirmäära, luues seega erandi ühistuid käsitlevast riiklikust seadusest, kuna nad ei pea asutama üldisele maksukorrale alluvat omaette juriidilist isikut.
- (143) Põllumajandusühistutele kohaldatakse soodsamat maksukorda kui teistele maksukohustuslastele, kuna säilitatakse teatavad ⁽²⁹⁾ eeskätt ettevõtte tulumaksuga seotud eelised ja kõiki teiste maksudega seotud eelised.
- (144) Mis puudutab põllumajandusühistute konföderatsiooni esitatud argumente eeskätt ettevõtte tulumaksu kohta,
- (145) Siiski nõustub komisjon, et ühistutele kohaldatavad maksusoodustused tuleks läbi vaadata nendele ettevõtetele, mis ei ole ühistud, tehniliste kohanduste eeskirjaga kehtestatud kohustuste kontekstis.
- (146) Nagu Hispaania põllumajandusühistute konföderatsioon oma märkustes täheldab, ei saa seda maksusoodustust seoses füüsilise isiku tulumaksuga hinnata ühistu liikme netoülejäägile kohaldatavast maksukorrast eraldi, kuna ühistu ülejäägil ei ole midagi ühist kapitaliühingu dividendidega. Topeltmaksustamise rõhutamine seoses kapitalil või aktsiatel (dividendid) põhineva ettevõttega ei ole asjakohane ühistute (netoülejäägi jagamine) puhul, kuna netoülejääke maksustatakse dividendidest kõrgemalt. Ühistute eelist, mida saadakse ettevõtte tulumaksu osalise maksuvabastuse teel, korrigeeritakse topeltmaksustamisega, kehtestades ühistu liikmele füüsilise isiku tulumaksu ning ühistule ettevõtte tulumaksu, suurendades sel viisil maksukoormust.
- (147) Nagu Üldkohus oma otsuses märgib, tuleb seda argumenti käsitleda kui viidet ainult ettevõtte tulumaksu 50 % soodustusele, st. sellest maksust saadud 50 % soodustusele. Komisjon kinnitab, et Hispaania põllumajandusühistute konföderatsiooni argument käsitleb seda meetet.
- (148) Komisjon usub, et eelist tuleb käsitleda ühistu, mitte selle liikmete tasandil, mistõttu on käesolevas analüüsis asjakohane just ühistu. Seega ei ole Hispaania põllumajandusühistute konföderatsiooni esitatud arvamused ettevõtte tulumaksu määra kohta tõsiseltvõetavad. Muu hulgas on need seotud üksnes fondide netosummadega, mis on pärast maksustamist ühistu liikmele kättesaadavad. Seega leiab komisjon näiteks, et ühistute majanduslikku olukorda ei ole kohustuslike fondide kaudu tingimata nõrgestatud, kuna ühistud säilitavad ja kasutavad fonde kindlaksmääratud juhtudel.

⁽²⁸⁾ Üldkohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-146/03, *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ja Federación Catalana de Estaciones de Servicio vs. komisjon*, EKL 2006, lk II-98.

⁽²⁹⁾ Nimelt eelised, mis on loetletud eespool põhjenduses 20, välja arvatud vähendatud 20 % maksumäär, mida kohaldatakse ainult tehingutele ühistu liikmetega ja mis seega ei ole käesoleva otsuse ese.

- (149) Komisjon leiab selgituste põhjal, et Hispaania põllumajandusühistutel on ettevõtte tulumaksu tõttu maksueelised. Lisaks võib erinevat maksukorda selle maksu tasandil põhjendada ühistute tegevusele omaste teatud piirangutega, eeskätt topeltmaksustamisega. Kui ühistu teostab tehinguid ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega, tegutseb see ühistu turul samamoodi kui mis tahes muu ettevõtte ja tema teistest ettevõtetest erinev kohtlemine ei ole põhjendatud. Seetõttu tuleb tehingutest ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega ühistule laekuvat tulu maksustada ühistu tasandil samasuguse maksumääraga kui kapitaliühingu tegevusi ja liikmetele jaotatavaid summasid tuleb maksustada kapitaliühingu osanike dividendidega võrdselt.
- (150) Komisjon nendib, et ühistute registrisse kandmisele järgneva kolme aasta jooksul soetatud uute amortiseeritavate põhivarade amortiseerimise õiguse või muude ettevõtte tulumaksu soodustuste kohta ei ole esitatud ühtegi argumenti.
- (151) Samuti tuleb komisjon meelde, et eelis ei tulene mitte ainult ettevõtte tulumaksust, vaid ka muudest käesoleva otsuse punktis 20 kirjeldatud maksudest (varade üleandmise ja ametlike dokumentide maks, majandustegevuste maks ja kinnisvaramaks). Topeltmaksustamine ei kompenseeri nimetatud maksu mingil viisil.
- (152) Ühistud säilitavad seega maksueelised isegi siis, kui nad ületavad 50 % piirmäära ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel, luues nii erandi ühistuid käsitlevast riiklikust seadusest, kuna nad ei pea asutama üldisele maksukorrale alluvat omaette juriidilist isikut.
- (153) Hispaania väitel ei ole kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed riigiabi, kuna need meetmed ei mõjuta konkureerivaid sama tegevusvaldkonna ettevõtteid, võttes arvesse, et kõik sektori ettevõtted, sealhulgas ka põllumajandusühistud, peavad tasuma ettevõtte tulumaksu (35 %) samadel alustel. Nagu eespool osutatud, võimaldavad kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud muudatused põllumajandusühistutel siiski põhiliselt või isegi ainult B-klassi diislikütuse müümisele pühenduda, ilma et neile kohaldataks võrdset maksukorda ettevõtetega, mis ei ole ühistud, kuna neile jäävad alles ettevõtte tulumaksust, varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksust, majandustegevuste maksust (mille suurus ei sõltu üldse ettevõtte tulemist) ja kinnisvaramaksust tulenevad muud maksusoodustused.
- (154) Komisjon on seega seisukohal, et kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed vastavad eelise kriteeriumile.
- 1.4. Valikulisuse kriteerium
- (155) ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses peab riigiabina käsitletav meede andma eeskätt valikulise eelise üksnes teatud ettevõtetele või tegevussektoritele. Käesolev artikkel käsitleb just abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, „soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist” ⁽³⁰⁾.
- (156) Komisjon peab meetme valikulisuse kindlakstegemisel uurima, kas ettevõtete eristamine nimetatud meetme abil maksueeliste või koormuse suhtes tuleneb kehtiva üldise maksukorra olemusest ja ülesehitusest. Kohtupraktika kohaselt ei kohaldata ELTLi artikli 107 lõiget 1 sellise spetsiifilise maksumeetme suhtes, mis on õigustatud maksusüsteemi sisemise loogikaga ⁽³¹⁾. Kui selline eristamine põhineb muudel eesmärkidel kui üldise süsteemiga taotletavad eesmärgid, täidab kõnealune meede põhimõtteliselt ELTLi artikli 107 lõikes 1 ette nähtud valikulisuse kriteeriumi.
- (157) Mis puudutab diferentseeritud maksumeetmeid, siis tuleb tuletada komisjoni teatistes riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, täpsemalt selle punktis 20 meelde, et teatud maksueelised kehtivad vaid teatud ettevõtetüüpidele, teatud funktsioonidele või teatud toodetele. Niipea kui need eelistavad teatud tooteid, võib neid ELTLi artikli 107 lõike 1 alusel käsitada riigiabina.
- 1.4.1. Kas meetmed eelistavad teatud ettevõtteid või tooteid?
- (158) Välja tuleks selgitada, kas nimetatud maksukorra eesmäärke silmas pidades soosib kõnealune meede Hispaania õigussüsteemi raamistikus teatud ettevõtteid või teatud tooteid võrdväärses faktilises ja õiguslikus olukorras olevate muude ettevõtete või toodetega võrreldes ⁽³²⁾.
- ⁽³⁰⁾ Üldkohtu 13. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-210/02, British Aggregates, EKL 2006, lk II-2789.
- ⁽³¹⁾ Euroopa Kohtu 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze, EKL 2006, lk II-289.
- ⁽³²⁾ 6. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Portugal vs. komisjon, kohtuasi C-88/03, EKL 2006, lk I-1115, põhjendus 54; ja 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus, GIL Insurance e.a., C-308/01, EKL 2004, lk I-4777, põhjendus 68.

- (159) Komisjoni teatistes nõukogule ühistute edendamise kohta Euroopas tunnistatakse, et ühistud tegutsevad oma liikmete nimel, kes on samas ka kasutajad, mitte aga välinvestorite huvides. Tulu jaotatakse liikmete vahel nende poolt ühistuga sooritatud tehingutega proportsionaalselt, samas kui reservid ja aktiiva säilitatakse ühiselt, jagamatult ja ühistu liikmete ühishuvides. Kuna ühistu liikmete isiklikud kontaktid on üldiselt tihedad, peavad nad uued liitujad heaks kiitma, samas kui hääletamisõigused ei ole alati osalusega proportsionaalsed. Liikme väljaastumisel ühistust hüvitatakse talle tema osa ja sellega kaasneb kapitali vähenemine.
- (160) Sel viisil määratletakse nn puhtalt vastastikuse ühistu mudel, mida võib kasutada ühistute hindamiseks samas faktilises ka õiguslikus olukorras nagu kapitaliühistud Hispaania maksusüsteemis.
- (161) Esiteks iseloomustab puhtalt vastastikust ühistut eriline suhe oma liikmetega. Iga ühistu liige on ühistu partner, kellel on ühistu juhtimisel hääleõigus, iga liikmel on üks hääle, otsus langetatakse hääleteenamusega ja valitud juhtkond vastab liikmete ees. Ühistu ja selle liikmete vahel on mitmeid kokkupuuteid, mis lähevad tavalistest kaubandussuhetest kaugemale.
- (162) Teiseks tuleb puhtalt vastastikuses ühistus jagada majanduslik tulem võrdselt ja õiglaselt ja mis tahes ülejääk peab lõpuks minema liikmetele. See on kooskõlas vastastikuse põhimõttega, mille kohaselt ühistud tegutsevad oma liikmete huvides. Müügi- või tarbimisühistu liikmed saavad majandusaasta lõpus oma ühistuga sooritatud tehingute koguväärtusest tulenevaid majanduslikke eeliseid (tulu või isiklik hüvitis). Oma otsusel võivad nad siiski anda ühistule osa oma hüvitisest või ülejäägist, paigutades selle erinevatesse reservidesse. Puhtalt vastastikuseid ühistuid võib seega määratleda ainult oma liikmetega kauplemise alusel.
- (163) Seetõttu – mis puutub ettevõtte tulumaksu –, puhtalt vastastikuse ühistu korral ei realiseeri ühistu oma kasumit, kuna toimib üksnes ühistu liikmete huvides. Sellel põhjusel leiab komisjon, et puhtalt vastastikused ühistud ja tulundusühistud ei ole tulude maksustamisel võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras. Sellises olukorras ei saa puhtalt vastastikuste ühistute maksustatava tulu vähendamist riigiabina käsitleda.
- (164) Sellest lähtudes tunnistab komisjon ka seda, et kuninglikus dekreet-seaduses nr 10/2000 on elemente, millega muudetakse puhtalt vastastikuse ühistu mudelit, tühistades eeskätt põllumajandusühistutele kehtestatud 50 % piirmäära B-klassi diislikütuse müümisel ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele, kaotamata sealjuures kaitstud ühistu staatust, st ainuõiguse põhimõtte rikku mine põllumajandusühistute kasuks. Ainuüksi fakt, et ühistud võivad ületada 50 % piiri, näitab nende „puhtalt vastastikust” olemust, kuna suur osa käibest võib tekkida tehingutest ühistusse mittekuuluvate isikutega. Samuti võivad seetõttu põllumajandusühistute kasumi taotlemisel muutuda ühistu toimimise alused ja tekib küsimus, et kui kaotatakse piirid ühistusse mittekuuluvatele isikutele teenuste osutamisel, kas siis saab veel säilitada puhtalt vastastikuseid ühistuid iseloomustavaid põhimõtteid (nagu ühistu liikmete aktiivne osalemine selle juhtimises, otsuste vastuvõtmine või ka nende elluviimine, ainuõiguse, altruismi ja demokraatia põhimõte). Lisaks ei saa eirata, et muutub ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega sooritatud tehingutest saadud tulu olemus, mis ei ole enam ühistule iseloomulik.
- (165) Seega tundub käesoleval juhul, et kõnealuses põllumajandussektoris, kus meetmeid kohaldatakse, rikutakse kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 ühistute puhta vastastikkuse põhimõtet. Seetõttu ei saa komisjon Hispaanias kehtivate õigusaktide taustal kindlalt väita, et Hispaania kõnealused põllumajandusühistud on vastastikused. Põllumajandusühistuid ja nende tulu saab seega käsitleda mitte seoses puhtalt vastastikuste ühistute, vaid kapitaliühistutega.
- (166) Siiski tuleb määratleda õigussüsteem, st viiteraamistik, mille kontekstis meetmeid peab hindama. Selles osas tuleks täheldada, et Hispaania põllumajandusühistutele kohaldatavate maksusoodustuste korral on kõnealused meetmed konkreetsed erandid ühistute maksukorra seadusest nr 20/1990. Selle seaduse artiklites 16.5, 18.2, 33.1, 33.2, 33.3, 33.4, 34.1 ja 34.2 sätestatakse mitmeid meetmeid, millega soositakse eriti kaitstud ühistuid, sealhulgas põllumajandusühistuid seoses ettevõtete tulumaksu, varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu, majandustegevuste maksu ja kinnisvaramaksuga (eeliste üksikasjad on esitatud eespool punktis 20).
- (167) Järgmisena tuleks määratleda nende nelja maksu eesmärk. Selles osas tuleb märkida, et ettevõtte tulumaksu eesmärk on ettevõtete tulu maksustamine. Ülejäänud maksude eesmärk on maksustada vastavalt varade üleandmist ja ametliku dokumendi koostamist, majandustegevuse teostamist ning kinnisvaraõiguse kasutusvaldust.

- (168) Nagu eespool osutatud, on vaja määratleda, kas ühistud ja kapitaliühingud on nende nelja maksu eesmärgi suhtes võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras.
- (169) Esiteks, kuna komisjon ei saa kinnitada asjaomaste Hispaania põllumajandusühistute puhtalt vastastikust olemust, mille puhul ühistud definitsiooni kohaselt oma tulu ei realiseeri, et saa komisjon seoses ettevõtte tulumaksuga välistada ka seda, et ühistud ja kapitaliühingud on tulumaksu soodustuste suhtes võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras.
- (170) Kui ühistu teostab tehinguid ühistusse mittekuuluvate kolmandate isikutega, tegutseb see ühistu turul samamoodi kui mis tahes muu ettevõtte ja on ettevõtte tulumaksu eesmärgi suhtes seega samas võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras. Mis puudutab muu hulgas ühistute jagamatute reservide suhtes kohaldatavaid maksu-meetmeid, leiab komisjon, et ettevõtte tulumaksu kohaldamise seisukohast on need võrreldavad kapitaliühingute reservidega. Ühistu vaatepunktist võiks tulu paigutamist jagamatutesse reservidesse põhimõtteliselt võrrelda tulu säilitavate kapitaliühingutega, kuna jagamatuid reserve kasutatakse ühistu tegevustes kapitaliühingute reservi paigutatud tuluga samal viisil. Võrrelda tuleb ettevõtte, mitte osanike või ühistu liikmete seisukohast lähtudes. Isegi ühistute jagamatute kohustuslike reservide olemus ei muudaks meetme abistavat olemust, kuna kapitaliühingutel on samuti kohustuslikud seaduspärased reservid, mida sellest hoolimata maksustatakse. Komisjon on seega arvamusel, et jagamatud reservid on majanduslikult võrreldavad iga ettevõtte mis tahes muu reserviga.
- (171) Seega võib mis tahes ettevõtte tulumaksuga seotud meede, mille eesmärk on maksustada diferentseeritult ja soodsamalt üldist tulu ning jagamatutesse reservidesse suunatud tulusid, soosida sel viisil eeskätt ühistuid, andes neile majandusliku eelise võrreldes kapitaliühingutega, kes ei saa meetmest kasu isegi siis, kui nad on ühistutega võrreldavas olukorras.
- (172) Komisjon on seisukohal, et nendest kaalutlustest järeldub seoses ettevõtte tulumaksu puudutavate eelistega, et kapitaliühingud on samas olukorras kui ühistud ja seetõttu on võimalik kinnitada, et ühistutel on võrreldes kapitaliühingutega rohkem eeliseid.
- (173) Varade üleandmise ja ametlike dokumentide maksu puhul tuleb meeles pidada, et selle kaudse maksu eesmärk on maksustada erinevaid juriidilisi dokumente, nagu tasulised varade üleandmised, ametlikud dokumendid või teatavad ettevõtlusega seotud tehingud (näiteks ettevõtte finantsdokumendid kapitali suurendamise kohta). Kapitaliühingut maksustatakse seega nende erinevate dokumentide koostamisel. Seevastu, nagu käesoleva otsuse punktis 20 on kirjeldatud, kohaldatakse ühistutele samade maksustatavate tegevuste suhtes maksuvabastust (asutamine, kapitali suurendamine, laenude andmine ja tühistamine vms) ⁽³³⁾. Ühistutel on seega kapitaliühingutega võrreldes eelis.
- (174) Teiseks, majandustugevuste maksu eesmärk on maksustada otseselt mis tahes ettevõtlusega seotud majandus-, ameti- või kunstitegevusi, mida teostavad füüsilised või juriidilised isikud Hispaania territooriumil ⁽³⁴⁾. Kapitaliühing, kelle käive on suurem kui üks (1) miljon eurot, on sellise majandustegevuse korral maksukohustuslane. Seevastu, nagu käesoleva otsuse punktis 20 on kirjeldatud, kohaldatakse ühistutele selle maksu 95 % maksusoodustust ⁽³⁵⁾. Seega on ühistutel eelis võrreldes eespool nimetatud kapitaliühingutega, kes on täiel määral selle maksu kohustuslased.
- (175) Lõpuks tuleb kinnisvaramaksuga seoses tuletada meelde, et tegemist on kohaliku maksuga, mille eesmärgiks on maksustada omandiõigust ja muid kinnisvaraga seotud asjaõigusi. Vastupidiselt ühistutele on kapitaliühingud täiel määral selle maksu kohustuslased, nagu kirjeldatud käesoleva otsuse punktis 20. Põllumajandusühistute ja ühise maaharimise ühistutele kuuluvatele maaeluga seotud varade maksu osas kohaldatakse ühistutele 95 % maksusoodustust ⁽³⁶⁾. Seega on maapiirkondades asuvatel ühistutel eelis võrreldes kapitaliühingutega, kes on täiel määral selle maksu kohustuslased.
- (176) Võttes teadmiseks, et kapitaliühingud on ühistutega samal tasandil ja sarnases olukorras, võib komisjon kinnitada, et kapitaliühingutel ei ole nimetatud eeliseid ⁽³⁷⁾ ja seega on need eelised valikulised, kuna neid kohaldatakse üksnes ühistutele.

⁽³³⁾ Vt käesoleva otsuse punkt 20 ja 19. detsembri 1990. aasta ühistute maksukorra seaduse nr 20/1990 artiklid 33.1 ja 34.1.

⁽³⁴⁾ Vt käesoleva otsuse punkt 20.

⁽³⁵⁾ 19. detsembri 1990. aasta ühistute maksukorra seaduse nr 20/1990 artikkel 33.4.a.

⁽³⁶⁾ 19. detsembri 1990. aasta ühistute maksukorra seaduse nr 20/1990 artikkel 33.4.b.

⁽³⁷⁾ Vt käesoleva otsuse põhjendused 135–154 nimetatud eeliste kohaldamise kohta.

- (177) Komisjon märgib seega, et kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikliga 1 kehtestatud meetmed annavad põllumajandusühistutele valikulise eelise⁽³⁸⁾.

1.4.2. Kas meetmed on põhjendatavad süsteemi olemuse ja ülesehitusega?

- (178) Seejärel tuleks uurida, kas kõnealuseid maksumeetmeid võib põhjendada maksusüsteemi olemuse ja ülesehitusega. Selle tõendamiskohustus lasub asjaomasel liikmesriigil. Meedet, millega tehakse erand üldise maksukorra kohaldamises, võib põhjendada maksusüsteemi olemuse ja ülesehitusega juhul, kui asjaomane liikmesriik saab tõendada, et see meede tuleneb otseselt maksusüsteemi alus- või juhtpõhimõtetest⁽³⁹⁾.

- (179) Kõnealuse maksusüsteemi olemusest ja ülesehitusest lähtuv põhjendus on erand riigiabi keelu põhimõttest ja seetõttu tuleb seda rangelt piiritleda⁽⁴⁰⁾. Liikmesriik peab tõendama, et kõnealust erandit saab põhjendada süsteemi olemuse ja ülesehitusega ning et seega ei ole erand abi ELTLi artikli 107 tähenduses. Selles osas tuleb eristada esiteks konkreetse maksukorra väliseid eesmärgi ja teiseks maksusüsteemile omaseid mehhanisme, mida on vaja selliste eesmärkide saavutamiseks⁽⁴¹⁾.

- (180) Antud juhul leiab Hispaania põllumajandusühistute konföderatsioon, et kuningliku dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed käsitlevad eeskätt ettevõtte tulumaksu mõju, miskaudu kompenseeritakse ülejääkide topeltmaksustamist ettevõtte tulumaksu ja füüsilise isiku tulumaksuga. Komisjon ei saa esitatud argumentide põhjal otsustada, kas väide on tõene. Siiski märgib ta, et Hispaania esitas nimetatud väite üksnes tõendamaks, et meede tuleneb otseselt maksusüsteemi alus- ja juhtpõhimõtetest. Hispaania leiab, et seatud eesmärgiks on lubada ühistutel tegeleda selle tegevusega, ilma et neil oleks vaja asutada erinevat üksust, kusjuures tulumaksukohustus on ettevõtetele mõlemal juhul sama, mistõttu kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisest saadud tulu maksustatakse ettevõtte tulumaksu üldise määraga. Meetmete eesmärk on võimaldada põllumajandus- ja karjakasvatuskäitistel oma tegevusi jätkata ning konkurentsipüsida, et pidada vastu nafta ebaproportsionaalsest hinnatõusust ja euro kursi dollari

suhtes nõrgenemisest tekkinud majandusraskustes⁽⁴²⁾. Hispaania leiab seoses ülejäänud maksudega, et eelised kehtisid enne kuninglikku dekreet-seadust nr 10/2000, mistõttu ühistutele ei tõuse pärast nimetatud dekreedid jõustumist enam kasu.

- (181) Siiski leiab komisjon, et asjaolu, nagu oleks kahe kõnealuse meetmega kehtestatud erinevate maksueeliste eesmärk korrigeerida majandusraskustest tulenevat olukorda, ei anna alust eeldada, et asjakohaste Hispaania ametiasutuste kehtestatud maksueelis on põhjendatav riikliku maksusüsteemi olemuse ja ülesehitusega⁽⁴³⁾.

- (182) Komisjon on seega seisukohal, et kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikliga 1 kehtestatud meetmete puhul vastatakse valikulisuse kriteeriumile.

1.5. Järeldused abi olemuse kohta ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (183) Komisjon leiab, et eespool esitatud selgituste valguses eeldavad kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikli 1 alusel pärast kütuse hinna tõusu kehtestatud põllumajandusühistuid soosivad meetmed, et põllumajandusühistutele on antud selline eelis, mida teised käitajad ei saa kasutada ja mis kahjustavad või ähvardavad kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, kuna see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kokkuvõttes järeldab komisjon, et need meetmed kuuluvad ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaldamisalas.

- (184) Kõnealuste meetmete uue või endise olemusega seoses tuleb tuletada meelde, et need 2000. aastal vastu võetud meetmed on otseselt seotud seadusega nr 20/1990 kehtestatud ühistutele kohaldatava üldise maksukorra eelistega. Selle seadusega taotletakse maksueeliseid, mida tuleks põhimõtteliselt käsitleda uue abina, kuna need võeti vastu pärast 1986. aastat, mil Hispaania ühines Euroopa Majandusühendusega.

- (185) Siiski on komisjon teadlik, et Euroopas on ühistutele kohaldataval maksukorral üldiselt vanad traditsioonid ja et teatud uued sätted kordavad lihtsalt üle enne Euroopa Majandusühendusega ühinemist kehtinud eeliseid.

⁽³⁸⁾ Eelise mõiste: vt käesoleva otsuse põhjendused 135–154.

⁽³⁹⁾ 6. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Portugali Vabariik vs. komisjon, C-88/03, EKL 2006, lk I-7115, põhjendused 80–81.

⁽⁴⁰⁾ 6. märtsi 2002. aasta kohtuotsus, Diputación Foral de Álava e.a. vs. komisjon, T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EKL 2002, lk II-1275, põhjendus 250.

⁽⁴¹⁾ Euroopa Kohtu 6. septembri 2006. aasta kohtuotsus, Assoorid – Portugali Vabariik vs. komisjon, kohtuasi C-88/03, EKL 2006, lk I-7115.

⁽⁴²⁾ Vt käesoleva otsuse põhjendused 65–85.

⁽⁴³⁾ Vt joonealune märkus 41.

- (186) Käesoleval juhul ei ole Hispaania ametiasutused ega kolmandad huvitatud isikud saatnud komisjonile mingisugust teavet, mis võimaldaks kindlalt väita, et seadusega nr 20/1990 kehtestatud meetmed, mida on muudetud pärast 2000. aastat, jätkavad enne 1986. aastat kehtinud samaväärseid meetmeid.
- (187) Komisjon peab seega järeldama, et kütusesektorit otseselt puudutavad meetmed on uus abi, millest oleks pidanud komisjoni enne nende jõustumist teavitama.
- (193) Hispaania sõnul on kütuse ebaproportsionaalse hinnatõusu tõttu tekkinud avalikud rahutused, streigid ja energiaga ning toiduainetega varustamise katkestused ning probleemid kaupade vaba transiidiga kogu ühenduse territooriumil, ja seda tuleb käsitleda erakorralise sündmusena ELTLi artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses.

2. Abi ebaseaduslikkus

- (188) Komisjon peab rõhutama, et Hispaania ametiasutused on andnud kõnealust abi, rikkudes ELTLi artikli 108 lõike 3 sätteid. Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks)⁽⁴⁴⁾ artikli 1 punktis f määratletakse ebaseadusliku abina uus abi, mis on kehtestatud vastuolus ELTLi artikli 108 lõikega 3 (varasem EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3). Abi andmine on ebaseaduslik, kui seda kohaldatakse enne komisjoni otsust nende siseturuga kokkusobivuse kohta.
- (189) Kuna Hispaania võetud meetmed sisaldavad riigiabi elemente, on järelikult tegemist ebaseadusliku abiga ELTLi tähenduses.
- (190) Nagu sätestatud komisjoni teatistes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta õigusvastase abi hindamiseks,⁽⁴⁵⁾ tuleb määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 punkti f tähenduses ebaseaduslikku abi hinnata kooskõlas abi andmise hetkel kehtivate eeskirjade ja suunistega.
- (194) Seoses ELTLi artikli 107 lõikes 1 kehtestatud eranditega üldpõhimõttest, mille kohaselt riigiabi on ELTLi kokkusobimatu, leiab komisjon, et ELTLi artikli 107 lõike 2 punktis b nimetatud „erakorralise sündmuse” tähendusvälja tuleb piirata. Kuni praeguseni on komisjon käsitlenud erakorraliste sündmustena sõdu, riigiseseid rahutusi või streike ja teatud määral ning ulatuses tuuma- või tööstuskatastroofe või suuri hävinguid põhjustavaid tulekahjusid. Võttes arvesse käesoleval juhul sätetega seonduvaid raskusi, määratleb komisjon abi kokkusobivuse, analüüsides juhtumeid üksikshaaval kõnealuses valdkonnas saadud eelneva praktika taustal. See arutluskäik on esitatud ühenduse suunistes riigiabi andmise kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013,⁽⁴⁶⁾ täpsemalt punktis V.B.2.
- (195) Käesoleval juhul on abi andmist motiveerinud kütuse hinna tõus ja mitte avalikud rahutused, streigid⁽⁴⁷⁾ ega energiaga ning toiduainetega varustamise katkestused⁽⁴⁸⁾. Need sündmused ei ole abi andmist mitte põhjustanud, vaid on olnud kütuse hinna tõusu tagajärjed.

3. Abi kokkusobivuse läbivaatamine

- (191) ELTLi artiklis 107 on sätestatud erandid üldpõhimõttest, mille kohaselt riigiabi on ELTLiga kokkusobimatu. Läbi tuleb vaadata dekreet-seadusega nr 10/2000 kehtestatud meetmed.
- (192) ELTLi artikli 107 lõike 2 punkt b sätestab, et siseturuga kokkusobiv abi on loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi. Hispaania põhjendas abi erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseega.
- (196) Komisjon leiab, et mis tahes juhul ei ole kütuse hinna tõus erakorraline sündmus ja et seega ei saa abi osas kohandada ELTLi artikli 107 lõike 2 punktis b sätestatud erandit ning käsitleda seda erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antud abina. Muu hulgas tuleb lisada, et komisjoni 9. märtsi 2006. aasta teatistes⁽⁴⁹⁾ kalandussektori kohta leidis komisjon, et ta ei saa aktsepteerida mis tahes abi, kus riik on äkilise kütusehinna tõusu kompenseerimisega sekkunud, et konkurentsi mingil viisil ei kahjustataks.
- (197) Lisaks on komisjon seisukohal, et kahju ja erakorralise sündmuse vahel ei ole toodud ühtegi otsest seost, nagu Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika seda nõuab⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁴⁾ „Uus abi” on määratletud kui kogu abi ehk abikavad ja individuaalne abi, mis ei ole olemasolev abi, sealhulgas olemasoleva abi muudatused (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽⁴⁵⁾ EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.

⁽⁴⁶⁾ ELT C 319, 27.12.2006, lk 1, punktid 89–94.

⁽⁴⁷⁾ Komisjoni otsus 96/148/EÜ, EÜT L 34, 13.2.1996, lk 38.

⁽⁴⁸⁾ Komisjoni 29. juuli 1999. aasta otsus, SG(99) D/5879.

⁽⁴⁹⁾ KOM(2006) 103 (lõplik), 9.3.2006, punkt 3.1.2 ja KOM(2008) 384 (lõplik), 13.6.2008, punkt 6.3.

⁽⁵⁰⁾ Üldkohtu otsus kohtuasjas T-268/06, Olympiaki Ypiresies AE vs. komisjon, EKL 2008, II-1091, põhjendused 51–52.

- (198) Mis puudutab ELTLi artikli 107 lõikes 3 sätestatud erandeid, siis tuleb neid mis tahes regionaalse või valdkondliku abiprogrammi või iga üldise abi kohaldamise juhtumi läbivaatamisel rangelt tõlgendada. Erandeid saab kohaldada eeskätt siis, kui komisjonil on võimalik tuvastada, et abi on vajalik mõne kõnealuse eesmärgi saavutamiseks. Nimetatud eranditest tuleneva eelise kohaldamine abile, mis sellist toetust ei eelda, võib seetõttu liikmesriikide kaubandust halvendada või konkurentsi moonutada ühenduse huvide seisukohast põhjendamatult ja sellega seonduvalt eelistada teatud liikmesriikide käitajaid.
- (199) Komisjon on arvamusel, et kõnealune abi ei ole suunatud majandusliku arengu soodustamiseks niisuguses piirkonnas, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti a tähenduses. Samuti ei ole abi suunatud üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti b tähenduses. Abi ei ole suunatud ka kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti d tähenduses.
- (200) ELTLi artikli 107 lõike 3 punktis c on siiski sätestatud, et siseturuga kokkusobivaks võib pidada abi, mis on suunatud teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Eespool nimetatud artikli erandi kohaldamiseks peab abi edendama kõnealuse sektori arengut.
- (201) Mis puudutab kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artiklis 1 sätestatud meetmeid, on neid rakendatud alates aastast 2000. Ühenduse tasandil ei ole kunagi olnud konkreetseid suuniseid või eeskirju eesmärgiga anda riigiabi põllumajandusühistutele, keda põhimõtteliselt käsitletakse mis tahes ettevõttena ⁽⁵¹⁾.
- (202) Siinjuures tuleks toonitada põllumajandusühistute õiguslikku ja majanduslikku olemust ning sellega paralleelselt põllumajandussektori Euroopa õigusaktide konteksti.
- (203) Rahvusvahelise ühistute liidu sõnul on ühistu auto- noomne vabatahtlikult ühinenud isikute liit ühiste majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste ja eesmärkide täitmiseks ettevõttena, mille vara on ühine ja võim demokraatlik ⁽⁵²⁾. Ühistut määratlevad erinevad põhimõtted, mille alusel põhinevad need kas vastastikkusel või koostööl, ⁽⁵³⁾ nagu põhimõte „üks inimene, üks hää” või ainuõiguse põhimõte. Ühistute põhikirja iseloomustavad ka erinevad piirangud eeskätt finantsjuhtimisel ja ühistu liikmete tasustamisel.
- (204) Komisjoni teatistes nõukogule ühistute edendamise kohta Euroopas, täpsemalt punktis 3.2.6 täpsustatakse, et teatud liikmesriigid leiavad, nagu võidaks ühistu kapitali spetsiifilisele olemusele omaste piirangute tõttu kohaldada sellele erilist maksukorda. Siiski tuleb järgida põhimõtet, mille kohaselt teatud ettevõtlusvormidele antud maksusoodustused peavad olema tasakaalus seaduses ettenähtud piiridega või selle ettevõtlusvormiga seotud ühiskondliku lisaväärtusega ega tohi tekitada ebaausat konkurentsi.
- (205) Nagu komisjon seda eespool osutas, on ELTLi artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud, et siseturuga kokkusobivaks võib pidada abi, mis on suunatud teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (206) Lisaks märgib komisjon, et kokkusobivuse analüüs ELTLi 107 lõike 3 punktis c põhineb ühise huvi nimel antud abi eeliste ja konkurentsi ning kaubanduse moonutuste vahelise tasakaalu uurimisel. Komisjon peaks seega esiteks analüüsima, kas abi eesmärk keskendub olukordadele, kus turg suundub ebatõhusate majanduslike tulemuste suunas, või muudele sotsiaalsetele või võrdsete võimalustega seotud eesmärkidele. Seejärel peaks komisjon määrama kindlaks, kas abi on turu puudujääkide korvamisest asjakohane. Lõpuks peaks komisjon määrama kindlaks, kas abi on kavandatud eesmärgi saavutamise suhtes proportsionaalne.

⁽⁵¹⁾ Välja arvatud suunistes riigiabi andmise kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 esitatud viide tootjate ühenduste moodustamise kohta ja komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1857/2006 (mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist põllumajandustoodete tootmisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes), mis käsitleb ka tootjate ühenduste moodustamist, artikkel 9.

⁽⁵²⁾ Sõltumatu ja valitsusteväline liit, mis ühendab, esindab ja abistab ühendusi kogu maailmas. Londonis aastal 1895 asutatud rahvusvahelise ühistute liitu kuulub 224 liiget 87 riigist kõikidest majandussektoritest. <http://www.ica.coop>

⁽⁵³⁾ Ühistud ettevõtlikus Euroopas. Komisjoni aruteludokument, 7.12.2001.

- (207) Põllumajandussektori puhul on majandusarengu põhimõtte esitatud ELTLi artiklis 42, mille kohaselt kohaldatakse konkurentsieeskirju käsitleva peatüki sätteid põllumajandussaaduste tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult selles ulatuses nagu nõukogu on kindlaks määranud, võttes arvesse ELTLi artiklis 39 seatud eesmäärke.
- (208) ELTLi artiklis 39 on sätestatud, et üks ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidest on tõsta põllumajanduse tootlikkust tehnilise progressi edendamise ning põllumajandusliku tootmise ratsionaalse arengu tagamise ja tootmistegurite optimaalse kasutamise teel ning kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatus-tase. Lisaks täpsustatakse selles artiklis, et ühise põllumajanduspoliitika ja selle rakendamise erimeetodite väljatöötamisel võetakse arvesse põllumajandusliku tegevuse eripära, mis tuleneb põllumajanduse sotsiaalsest struktuurist ning põllumajanduspiirkondade struktuurilistest ja looduslikest erinevustest, vajadust viia asjakohaseid kohandamisi ellu järk-järgult ning tõsiasja, et liikmesriikides kujutab põllumajandus endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit.
- (209) Nendest artiklitest järeldub, et konkurentsipoliitika peab arvestama ELTLis osutatud eesmärkidega. Neid märkimisväärselt sotsiaalse ja majandusliku suunitlusega eesmärgi täidavad enamasti põllumajandusühistused, kellel on oluline roll nii majanduselus üldiselt kui ka põllumajanduses konkreetsemalt, luues töökohti ja arendades majandusvõrgustikku piirkondades, kus nad on rajatud⁽⁵⁴⁾.
- (210) Komisjon tunnustab, et põllumajandusühistused täidavad ELTLi artiklis 39 sätestatud eesmärgi ja et need soodustavad põllumajanduse arengut. Kuna ELTLi artikli 39 lõike 2 punktis c kohaselt kujutab põllumajandus endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit, tuleb samuti järeldada, et põllumajandusühistused soodustavad selliste majanduspiirkondade arengut, kuhu nad on rajatud, ja et nende tegevused ning jätkusuutlikkus on üldsuse huvides.
- (211) Selleks et käsitleda teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengut soodustavat abi kui siseturuga kokkusobivat, ei tohi abi mõjutada ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (212) Ühine huvi on otseselt seotud meetmete ja eesmärgi omavahelise proportsionaalsusega, nagu see on sõnastatud komisjoni teatise (teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes) punktis 33.
- (213) Käesoleval juhul peab proportsionaalsust seatud eesmärgi suhtes otsima nii ühistute spetsiifilisust ja nende erilist olemust määratlevatest iseloomulikest joontest, st vastastikkuse põhimõttest, kui ka nende võimalikust mõjust konkurentsile, arvestades eeskätt ühistute suurust.
- (214) Seega peab riigiabipoliitikana põllumajandusühistutele kohaldatav võimalik erand soosima vahetult vastastikkuse põhimõttega seotud tegevusi ja meetmeid. Lisaks peab erandit kohaldama ühistute ja selle liikmete vahelistele tegevustele, st üksnes vastastikkuse põhimõtete prevaleerimise korral. Nende tingimuste puudumisel peab erand mõjutama konkurentsi piiratud määral.
- (215) Kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artiklis 1 sätestatud abi näeb ette, et põllumajandusühistute eriti kaitstud ühistu staatus säilitatakse isegi siis, kui nad ületavad ühistusse mittekuuluvatele kolmandatele isikutele B-klassi diislikütuse müümisel 50 % piirmäära, ja nad ei pea asutama üldisele maksumääradele alluvat omaette juriidilist isikut. Selle abi puhul tehakse seega erand eriti kaitstud ühistutele iseloomulike joonte osas, nagu Hispaania ametiasutused on need määratlenud.
- (216) Seetõttu on tegemist meetmetega, mis käsitlevad üksnes tehinguid ühistute ja sellesse mittekuuluvate kolmandate isikute vahel ja mis on suunatud vastastikkuse põhimõtetega kaudselt seotud tegevustele, mida ei teostata ühistu ja selle liikmete vahel. Komisjon ei saa seega eespool nimetatud kaalutluste põhjal järeldada, et abi eesmärk keskendub olukordadele, kus turg kaldub ebatõhusate majanduslike tulemuste poole, või muudele sotsiaalsetele või võrdsete võimalustega seotud eesmärkidele.
- (217) Seoses meetmetega, mis käsitlevad üksnes tehinguid ühistute ja selle mittekuuluvate kolmandate isikute vahel ja mis on suunatud vastastikkuse põhimõtetega kaudselt seotud tegevustele, mida ei teostata ühistu ja selle liikmete vahel, on komisjon seisukohal, et abi ei vasta eespool nimetatud kokkusobivuse kriteeriumidele.

⁽⁵⁴⁾ Ühistute tähtsat osa põllumajanduses käsitletakse komisjoni teatise nõukogule ühistute edendamise kohta Euroopas, täpsemalt selle punktis 4, mille kohaselt „ühistute mitmed eelised Euroopa majanduses muudavad nad asendamatuks Lissaboni eesmärkide saavutamisel; tegelikult on ühistud ise näide ettevõtteühisest, mis võib samaaegselt püüelda nii ärilike kui sotsiaalsete eesmärkide poole üksikest vastastikku toetaval viisil. Lisaks ettevõtluspoliitikale on ühistutel oluline roll ka põllumajanduses ja majanduslikes raskustes olevate piirkondade arendamisel ning nende struktuur on ideaalne tööhõive ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks.”

(218) Käesolev otsus käsitleb kahte uuritavat abimeedet ja see jõustub viivitamata eeskätt nende meetmetega kohaldatud individuaalse abi tagastamisel. Komisjon kinnitab muu hulgas, et abimeetmeid käsitlev otsus ei välista võimalust, et individuaalne abi hinnatakse kas täiel määral või osaliselt ühisturuga kokkusobivaks konkreetsele juhtumile omastel põhjustel (näiteks siis, kui individuaalset abi antakse vähese tähtsusega abi eeskirjade raames, komisjoni tulevase otsuse kontekstis või maksuvabastuse määru alusel).

4. Järeldus kehtivate sätete põhjal

(219) Maksueelistena põllumajandusühistuid soosiva riigiabi andmist tuleb põhimõtteliselt käsitleda kui komisjoni teatises riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, mis käsitlevad äriühingute otsese maksustamisega seotud riigiabi punkti 32 tähenduses ja ühenduse seadusandluse alusel keelatud tegevusabina.

(220) Tegevusabi mõistet kohaldati põllumajandussektorile komisjoni praktikas juba enne aastat 2000 ja seejärel kohaldati seda ühenduse suuniste riigiabi andmise kohta põllumajandussektoris,⁽⁵⁵⁾ täpsemalt punktis 3.5, ning veel ka ühenduse suuniste riigiabi andmise kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013, punktis 15. Nende eeskirjade kohaselt peab abimeede ühisturu nõuetele vastamiseks hõlmama mõnda stimuleerivat elementi või nõudma abisaajalt teatavat vastutust.

(221) Käesoleval juhul on abi maksukoormise vähendamine, hõlmamata mõnda stimuleerivat elementi või nõudmata mingisugust vastutust abisaajalt, kelle konkurentsieeskirjadele vastavust ei ole tõendatud. Sellest järeldub, et abi keelamise põhimõttest tehtud erandit ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses ei saa kohaldada ja tegemist on ELTLiga kokkusobimatu abiga.

VIII. TAGASIMAKSMINE

(222) Kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikliga 1 Hispaania poolt kehtestatud põllumajandusühistuid soosivale riigiabile ei saa kohaldada erandit abi keelamise põhimõttest ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses, mistõttu on tegemist ELTLi kokkusobimatu abiga.

(223) Kui ebaseaduslik abi on siseturuga kokkusobimatu, sätestatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõikes 1, et asjaomane liikmesriik võtab kõik vajalikud meetmed abi tagasinõudmiseks selle saajalt. Hüvitamine on vajalik eelneva olukorra taastamiseks ja kõigi nende maksueeliste kaotamiseks, mille saaja kasutas ebaseaduslikult antud abi selle saamisest alates valesti.

(224) Sellegipoolest täpsustatakse määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõikes 1, et „komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega”. Tuleb uurida, kas käesoleval juhul saaks kohaldada ühenduse õiguse üldist põhimõtet, näiteks õiguspärase ootuse põhimõtet, et välistada ebaseadusliku ja kokkusobimatu abi tagasinõudmine abisaajalt. Kohtupraktika kohaselt on õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte eesmärgiks tagada üksnes ühenduse õigusega seotud olukordade ja õigussuhete etteaimatavus.

(225) Siiski saab Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele ühenduse õigusnormide vastu vaid juhul, kui ühendus on ise eelnevalt loonud õiguspärase ootuse teket soodustava olukorra⁽⁵⁶⁾. Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et igal õigussubjektil, kelles ühenduse institutsioon on konkreetsete tagatistega tekitanud põhjendatud lootusi, on õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Keegi ei saa ka tugineda selle põhimõtte rikkumisele, kui puuduvad haldusasutuse antud täpsed kinnitused⁽⁵⁷⁾. Seega laieneb õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset igale sellises olukorras isikule, kellele ühenduse haldusasutus on oma täpsete kinnitustega põhjendatud lootust andnud.

(226) Käesoleval juhul ei ole miski ebaseadusliku abi saajale täpselt kinnitanud, et saadud abi oleks seaduslik. Esiteks tuleb rõhutada, et abi andmisel ei oodatud ära komisjoni lõplikku otsust ELTLi artikli 108 lõike 3 tähenduse kohta. Euroopa Kohus⁽⁵⁸⁾ on samas mitmel korral täpsustanud, et „kuna komisjonil on vastavalt EÜ asutamislepingu

⁽⁵⁶⁾ Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-348/03, Koninklijke Friesland Foods NV, EKL 2007, lk II-101.

⁽⁵⁷⁾ Euroopa Kohtu 24. novembri 2005. aasta otsus, Saksamaa vs. komisjon, C-506/03, EKLis avaldamata, lk 58; 22. juuni 2006. aasta otsus, kohtuasjad C-182/03 ja 217/03, Belgium and Forum 187 ASBL vs. komisjon, EKL 2006, lk I-5479.

⁽⁵⁸⁾ Euroopa Kohtu 20. septembri 1990. aasta otsus, komisjon vs. Saksamaa, C-5/89, EKL 1990, lk I-3437; 14. jaanuari 1997. aasta otsus, Hispaania Kuningriik vs. komisjon, kohtuasi C-169/95, EKL 1997, lk I-135; 20. märtsi 1997. aasta kohtuotsus, Alcan Deutschland, C-24/95 ja 11. novembri 2004. aasta kohtuotsus, Daewoo Electronics Manufacturing España ja Territorio Historico de Alava, Diputación Foral de Alava vs. komisjon, C-183/02 ja C-187/02, EKL 2004, lk I-10609.

⁽⁵⁵⁾ EÜT C 28, 1.2.2000, lk 2.

artiklile 93 [ELTLi uus artikkel 108] kohustus riigiabi kontrollida, võivad abi saavad ettevõtjad reeglina toetuda õiguspärasele ootusele abi seaduslikkuse osas ainult siis, kui abi andmisel on järgitud nimetatud artiklis ette nähtud menetlust. Hoolas ettevõtja peab suutma tavaliselt kindlaks teha, kas kõnealust menetlust on järgitud. Selles suhtes on Euroopa Kohus täpsustanud ka, et „liikmesriik, kelle ametiasutused on EÜ asutamislepingu artiklis 88 [ELTLi uus artikkel 108] sätestatud menetlust rikkudes andnud riigiabi, ei saa tugineda abisaaja õiguspärasele ootusele, et hoiduda kõrvale oma kohustusest võtta vajalikke meetmeid abi tagasinõudmise korraldusega komisjoni otsuse täitmiseks. Vastasel juhul puudub EÜ asutamislepingu artiklidel 87 ja 88 [ELTLi uued artiklid 107 ja 108] kasulik mõju selles mõttes, et riiklikud ametiasutused võivad iseenda õigusvastasele käitumisele tuginedes pärssida komisjoni tõhusat kontrolli nende sätete alusel vastu võetud otsustega”⁽⁵⁹⁾.

(227) Teiseks ei saa abisaajate õiguspärast ootust tekitada tõsiasi, et komisjoni võttis vastu otsuse – millega täpsustatakse, et ebaseaduslik abi ei ole riigiabi –,⁽⁶⁰⁾ mida võib edasi kaevata ja mis ei ole seega lõplik, ning nimetatud Üldkohtu otsuse tühistamine. Euroopa Kohus otsustas järjepideva kohtupraktika alusel, et tõsiasi, kus komisjon otsustas jätta vaidlusaluse abi osas esialgu vastuväited esitamata, ei saa pidada selliseks, mis võiks luua abi saanud ettevõtjal õiguspärase ootuse, juhul kui kõnealune otsus on hagi esitamise tähtaja jooksul vaidlustatud ja seejärel Euroopa Kohtu poolt tühistatud⁽⁶¹⁾. Järelikult „juhul kui komisjon ei ole teinud heakskiitvat otsust või kui sellise otsuse vastu hagi esitamise tähtaeg ei ole lõppenud, ei ole abi saajal kindlust kavandatud abi seaduslikkuse osas, mis saab ainsana luua temas õiguspärase ootuse”⁽⁶²⁾. Käesoleval juhul on komisjoni otsus 2003/293/EÜ, milles neid meetmeid riigiabina ei käsitleta, kaebuse esemeks nõutud tähtaja piires ja eespool nimetatud kohtupraktika kohaselt ei saa seda käsitleda lõpliku otsusena, mis võiks nimetatud otsuse adressaatides põhjustada õiguspärast ootust.

(228) Kuna puuduvad õiguspärast ootust tekitavad asjaolud, nõuab komisjon ebaseadusliku abi tagasinõudmist.

(229) Käesolev otsus on tehtud kõnealuse abikava kohta ning see tuleb viivitamata ellu viia, eriti kõigi selle abikava raames antud individuaalse abi tagasinõudmise suhtes,

välja arvatud konkreetsetele projektidele antud toetused, mis andmise hetkel täitsid kõik vähese tähtsusega abi määruses⁽⁶³⁾ sätestatud tingimused, ning komisjoni heakskiidetud abikavades kehtivad erandid.

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Põllumajandusühistuid soosiv riigiabi, mille Hispaania on kehtestanud kuningliku dekreet-seaduse nr 10/2000 artikliga 1, on ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobimatu riigiabi, ilma et see piiraks artikli 2 kohaldamist.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud meetmeid võib käsitleda riigiabina, kui need vastavad tingimustele, mis on sätestatud komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

Artikkel 3

1. Hispaania võtab vajalikud meetmed artiklis 1 osutatud kokkusobimatu abi tagasisaamiseks selle saajatelt, ilma et see piiraks artiklit 2.

2. Tagastatav abi sisaldab intresse alates abi abisaaja käsutusse andmise kuupäevast kuni tagastamise kuupäevani.

3. Intressid arvutatakse vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004⁽⁶⁴⁾ V peatüki sätetele.

4. Tagasinõudmine toimub viivitamata ning kooskõlas asjaomase riigi õigusaktides sätestatud menetlustega, tingimusel et need võimaldavad käesolevat otsust viivitamata ja tõhusalt täita.

⁽⁵⁹⁾ Euroopa Kohtu 1. aprilli 2004. aasta otsus, kohtuasi C-99/02, komisjon vs. Itaalia Vabariik, kohtuasi C-5/89, EKL 2004, lk I-3353, põhjendus 21, milles viidatakse eeskätt eespool nimetatud Euroopa Kohtu 20. septembri 1990. aasta otsusele.

⁽⁶⁰⁾ Eespool nimetatud otsus 2003/293/EÜ.

⁽⁶¹⁾ Vt joonealune märkus 58.

⁽⁶²⁾ Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus, komisjon vs. Itaalia Vabariik, kohtuasi C-91/01 EKL 2004, lk I-4355.

⁽⁶³⁾ Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1998/2006 milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5).

⁽⁶⁴⁾ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

Artikkel 4

1. Artiklis 1 osutatud abi tagasinõudmine toimub viivitamata ja tõhusalt.

2. Hispaania tagab, et käesolevat otsust rakendatakse nelja kuu jooksul selle teatavakstegemisest.

Artikkel 5

1. Hispaania esitab alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest komisjonile järgmise teabe:

- a) artiklis 1 osutatud abikava alusel antud abi saajate loetelu koos igale abisaajale antud abi kogusummaga;
- b) abisaajatelt tagasinõutava abi kogusumma (põhisumma ja intress);
- c) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud või kavandatavate meetmete üksikasjalik kirjeldus;
- d) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Hispaania teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete käigust, kuni artiklis 1 osutatud abi on tagasi saadud.

Pärast lõikes 1 osutatud kahe kuu möödumist annab Hispaania komisjoni taotlusel teada käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja veel kavandatavatest meetmetest. Ettekandes esitatakse ka üksikasjalik teave abisaajatelt juba tagasi saadud abisummade ja intresside kohta.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud Hispaania Kuningriigile.

Brüssel, 15. detsember 2009

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Mariann FISCHER BOEL